સુંદર કામદારની
વાર્તા.

કવિ સામળભટ્ટની બનાવેલી તે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે
પુસ્તકાલય અમદાવાદ.
આવૃત્તિ છઠ્ઠી. પ્રત ૨૦૦૦

અમદાવાદ.
ધી જૉલી પ્રિન્ટીંગ વર્ક્સ.

સંવત ૧૯૬૨ સને ૧૯૦૬

સુંદર કામદારની વારતા.

પુરવછાયા-પ્રથમ સારદા વરણવું, ગણુપત લાગુ પાય અની ચંગ વાણી આપજે, મયા કરો તમે માય. આખ્યાન કહું સુંદરતણું જે સતવાદી કેહેવાય. સાંભળતાં સુખ ઉપજે, મારી આશા પુરી થાય વઇતાલ કહે તમે સાંભળો. સદગુણી રાજા વીર. સુણીને ઉત્તર દીજીએ. આખીયાન કહુછું વીર. નગર એક કનકાવતી ત્યાં કનકસેન રાજન. ગજ અશ્વી રણીઆમણું જોઇને હરખે મન. ચોપાઇ— તેની નગરી છે ઉતર દશે. તેમાં વરણ અઢારે વસે રાજકુળ વસે છત્રીસ બ્રાહ્મણ વસે સહસ્ત્ર બત્રીસ. વેહેવારીઆ વસે સહસ્ત્ર અઢાર ક્ષત્રી વસે ત્યાં સહસ્ત્ર ચાર. આઠ સહસ્ત્ર વસે સોની કંસાર, રંગારા ત્યાં સહસ્ત્ર૦૮ ચાર પાંચ સહસ્ત્ર ઘર સાળવીતણાં છીપા વાસો ૯ ત્યાં ઘણાં, ભાટને ચીતારા રહે સારૂ, વણઝારાને વળી રહે લુહ નગરી વરણી ન જાય. ત્યાં કનકસેન રાજાય પુત્ર ચાર તાજા મહા બુદ્ધિવંત નાહનો છેય પુરવછાયા—કનકસેન રાજન ચાર છે તન. પદમાવતી નારી સહી. વજ્રલોચન પ્રધાન. સબલસેન મોટાનું નામ, માનસેન બીજાનું નામ, ધ કહેવાય, સુંદરસેન ચોથો રાય સભાની અંદર ત્યારે ને રાજાએ મોટા કુંવરને પુછયું કે તું કોના ન

કુંવર—પીતાજી તમારા નશીબનું.

રાજા—બોલ માનસેન તું આવો જ

કુંવર—પીતાજી, હું જે કાંઈ સુ સંપતી વઇભવ ભોગવું છું. તે તમારા પ્રતાપથીજ.

રાજા—કેમ ધરમસેન. તુ કોના નસીબનું ખાય છે તે સાચુ કહે.

કુંવર—પીતાજી તમારા વડેજ મારૂ ભુષણ છે તમારા વડેજ મારી શોભા છે. આ આખું શરીર તમારૂ છે તો તેની આગળ અંન કંઈ ગણુતીમાં.

રાજા—સુંદર વહાલા સુંદર આ તારા ત્રણ બંધુઓ એકમળતા થયા છે. તે તુ જાણે છે. બોલ હવે તું એને માટે શું કહેવા માગે છે.

સુંદર–તમે રાજા છો પણ તમને ગ્નાન નથી. તમે જો પુરતુ રીતે વીચાર કરી જોયો હોતતો આવા ધીકાર ભરેલા શબ્દો કદી પણ ઉચારત નહી. સઉના નશીબ સઉની સાથેજ છે. દરેક દરેક પ્રાણી પોતાના નશીબને સાથે લઇનેજ જનમેજે, તેનુ રક્ષણ પોષણ કરનાર સદા દયાળુ ભગવાન છે. પણ ભગવાનની અગાધ માયાનો પાર નહી જાણનાર મુરખ પ્રાણી પોતાને માથે ખોટો ભાર ઉપાડી ...તનો અવતાર ગુમાવી ઇશ્વરના ઘરનો ચોર બને છે. માટે પીતા ...આવી મુરખાઇ ભરેલી વાતો કરતાં મુકીદો નહી તો જગતમાં ...શે. બુદ્ધિથી વીચારી જુઓ.

...નાં વચનથી રાજાને ઘણી રીશ ચઢી. તેથી તેનો શણગાર ... તેને કહ્યું કે તુ મારા રાજની હદ છોડીને ચાલ્યો જા ...મ અજમાવ. સુંદર ઝાંખુ મુખ કરી પોતાની મા

...કહે તારૂં મુખ કેમ કરમાઇ ગયું છે કોણે દુખ દીધું. ...લખેલા લેખ કદી ટળતા હશે, પીતાએ દેશ... ...ઉ છું.

રાણી—પ્રાણનાથ શા ગુનાહ માટે કાઢો મુકો છો. ક્ષમા કરો! શામ

રાજા—જો તું વચમાં બોલીશ તો તને ઠાર કરીશ.

પોતાના રીસાઇ જતા રતનને માટે રાણીને છાતીફાટ રૂદન કીધુ પણ રાજાને જરા દયા આવી નહી. રાણી નીરાશ થઇ સુંદર સામુ જોવા લાગ્યા. સુંદર પોતાની માતાને સમજાવી તેના આશીશ વચન લઇ સારા સુકન જોઈ નગર બહાર નીકળ્યો. તે વખતે તેના હાથમાં એક વીંટી શીવાય બીજુ કશુએ હતું નહી. એટલામાં પ્રધાનપુત્ર આવી સુંદરને પુછેછે. કે શું થયુ, શા માટે પ્રદેશ ખેડવા જાઓ છો. સુંદરે કહ્યું કે મારા પીતાના હુકમથી. આ બંને જણ વાદ વીવાદ ચલાવી રહ્યા છે એટલામાં વજીર પુત્ર અને કોટવાલ આવ્યો. આ ચારે જણ ચાલ્યા. ચાલતા ચાલતા એક નદી આવી તે નદીમાં જે કોઇ નહાય તે બળી મરે એવી નદીના કીનારે આ પેલા એક શીવ મદીરમાં આ ચારે જણે ઉતારો કર્યો. હવે ખાવું શુ, એક પણ દમડી આપણી પાસે નથી. ત્યારે સુંદરે પોતાની વીંટી કાઢી આપી. આ વીંટી વેચી દામ કીધા અને તેમાંથી થોડાક ખરખાવાનું લઇ આવ્યા. ખાધા પછી સુતા. સુંદરને સુંતલો જોઇ આ ત્રણે જણે વીચાર કીધો કે હવે સુંદરની સાથે જવામાં આપણુંને બહુ દુખ વેઠવું. પડશે કારણ કે કોઇની પાસે પઇ નથી માટે ચાલો એમ કહી આ ત્રણે જણ ચાલી નીકળ્યા. સહવાર થતા સુંદર જુએ છે તો કોઇ દીઠામાં આવ્યુ નહીં. તેથી તે શોચ કરવા લાગ્યા.

ઈશ્વર આ જગતમાં કોઇ કોઇનું નથી. કેવળ મતલબના ર

એમ બોલતો રસ્તે પડયો. ચાલતા ચાલતા તે બહુ છેટે

શી ખુટી. ખાવાનું મળે નહી, ત્રણ અપવાસ થયા

ના રતનપુરની ભાગોળે આવી વીચાર કીધો કે જે

રહીશ તો જરૂર મરીશ. માટે કાંઇક પણ ઉદ્યમ કરીશ તો મારા જીવનો નિરવાહ થશે એમ કહી એક લાકડાનો ભારો બાંધી માથે મુકી નગરમાં વેચવા જાય છે તેટલામાં તેને શારા શુકન થયા પુર વજાયા શુકન રાજાને રૂડા થયા, વરકન્યા પરણી જાય, બ્રાહ્મણ વેદ ભણે ઘણા, બોલે જયજયકાર નગરની શોભા અતી ઘણી, મુખથી નવ કહેવાય, સુવરણ કળસે નારીયેર નીર ભરીને જાય સુંદર ચાલ્યો તે નગરમાં આવ્યો ચકટા મોઝાર ભારો લઇને ઉભો રહયો. ને જોતાં તેને ઠાર.

પંડયો—સુંદરને પાસે બોલાવીને કહયું કે આ ભારાનું શું લઇશ.

સુંદર—પેટ પુરતુ બે વખત ખાઇશ, ભારો આપીં ભમતો ફરીશ.

સુંદરને પંડયાએ પેટવડી રાખ્યો. રોજ લાકડા લાવી આપી પોતાના દીવસ કાઢવા લાગો સુખ દુખની ગણના કરતો નથી. કોમળ કાયાવાળા સુંદરના હાથની હથેલીઓમાં છાલા પડેલા જોઇને પંડયાને દયા આવવાથી પંડયાએ સુદરને લાકડાં લાવવાની મના કરી નીશાળમાં રાખ્યો. તોપણ સુંદર કાંઇ બોલતો નથી તેથી તેનું નામ મુંરખો પાડયું નીશાળીઆઓ તેને ચાલાવા લાગયા અને સહુને પ્યારો થઇ પડયો. સુંદર જોકે બત્રીશ લક્ષણો છે છતાં કોઇની સાથે બોલતો નથી. આ નિશાળમાં તેજપાલ પ્રધાનને પુત્ર અને રતનસેન રાજાની પુત્રી કુલવંતી પણ ભણવા આવતા હતા. ઘણા દીવસ પછી ચતુર રૂપવંતી કુલવંતી પામે રહીને પોતાના અંતરપટ ઉચો તેટલામાં કામદેવ સરખા તેજપાલના કુંવરની મનહર મુર્ત્તીપર આ બનેની નજર એક થતા બેઉજણ મોહ પામી માં ગયાં બને વચ્ચે ગાઢી પ્રીત બધાણી એકમેકમાં ડી પગ નેન નમાવયા વગર રહે નહીં મદન સ્વ

રૂપ જોઇને મોહ પામેલી ફુલવંતીએ પોતાના વહાલાને પત્ર લખ્યો કે અહો પ્રાણઆધાર તમારા વીના મને જરા પણ ચેન પડતું નથી. એક ઘડી એક વરસ જેટલી લાગે છે. એમ લખી મુરખાને આપી કહ્યું કે આ પાટી ધનપાળને આપ અને તેનો જવાબ લઇ આવ મુરખાએ લઇ તે ગુપચુપ વાંચી ધનપાળને આપી. ધનપાળે વાંચી ઉતર લખ્યો કે અહો તારૂણી તારી પાટી વાંચી મને પરમ આનંદ થનો છે. પણ સંતાપની વાત એછે કે આપણા સ્નેહની વાત તારા બાપના જાણવામાં આવે તો મહા દુખ થાય માટે કોઇ ન જાણે તેમ એ વાત છાની લખવી. એ લખેલી પાટી મુરખાને આપી મુરખાએ વાંચી ફુલવંતીને આપી. બંને જણે નાશી જવું એવો નકી ઠરાવ કરી એક દીવસ મુકરર કીધો. આ બનેનો નાશી જવાનો ઠરાવ જાણી મુરખાએ પંડયા પાસેથી પોતાને ઘેર જવાની રજા લીધી. રજા લઇ મુરખો તેજપાળને ઘેર આવી તેજપાળને કહ્યું કે આજે ફુલવંતી અને તમારો છોકરો માતાના મંદીરમાં ભેગા થઇ સાંઢપર બેશી નાશી જનાર છે. માટે ચેતો અને તેનો બંદોબસ્ત કરો નહી તો તમારી લાજ જશે. જો તમારે ખરાખોટાની પરીક્ષા કરવી હોય તો ઉપર જઈ જુવો કે તમારો છોકરો શું કરે છે. મુરખાનું સાંભળી તેજપાળ મેડીપર ગયો ને જોયું તો છોકરો શણગાર સજી રહેલો છે. ખરેખર આ વાત સાચી છે. એમ માની તેજપાળે ઓરડો બંધ કરી ઉપર તાળુ મારી નીચે આવી, મુરખાને ખુબ ધન દઇ શાબ શી આપી કહ્યું કે ભાઇ આ વાત તુ કોઇને કહેતો નહી ઉપકાર માનીશ તેં મારી જતી લાજ રાખી છે. ઠીકછે. હા હવે લઇશ. એમ કહી સુંદર બજારમાં આવ્યો અને સુંદર

અને થારા હથીયાર ખરીદ કરી મહાદેવના મંદીરમાં આવી શીવનું પુજન કરી તઇયાર થઇ બેઠો. રાત પડી ફુલવંતી સજ થઈ ઘડી આ ભોજન જાય નેવી સાંઢણી તયારી કરી સાથે ધન ઘણું લીધું. અને રતુકાર દાસીને સાથે લઇ ખુશી થતી સાંડપર બેઠી અને જયા રાબ્ધ મંદીર પાસે આવી. પ્રથમ નકી કરી રાખેલા ઠરાવ પ્રમાણે ત્રણ સાદ કીધા એટલે સુંદર સાંઢપર ચઢી બેઠો સાંઢણી પવનવેગે અધર ચાલવા લાગી ફુલવંતીના અંતરમાં આનંદ સમાતો નથી. ખુશી ખુશી થઇ ગઇ છે. આનંદના ઉભરા આવતાં બોલી કે હું કે વી નશીબવંતી છુ કે મારા મનને મળતો અને માગ મનોરથ સફ ળ કરનાર રસીક ભરથાર પામી છુ વાહ વીધાં વાહ ! તારી અજ બ બલીહારી છે. અહો પ્રાણનાથ ! તમે કેમ બોલતા નથી. તમારા માં મારૂ ચીત ચોટયુ છે. વીનોદ કરી મારા મનને રંજન કરો આ રાતને વહી ચાલી તમારા જેવા પ્રવીણને આમ બેસી રહેવું શું ઘટી ત છે. બોલો નાથ બોલો. ન બોલોતો મારા તમને શમ છે. તોપણ મુરખો બોલતો નથી એટલે રતુકાર દાસી બોલી કે બાઇ એ ચતુર વણીક પુત્ર છે તે આ અધારી રાતને લીધે બીહે છે રખે કોઇ જા ણી જાયતો નુકશાન થાય તેથી તે બોલતા નથી. આવે સમે નહી બોલવામાં નવ ગુણ છે તે તમે ક્યાં જાણો છો.

ચોપાઇ—ચતુર હોય વણીકના તન, માટે નથી બોલતા કાંઇ વચન. આપણે નારી નાંનેરાં બાળ ચોર મળેતો થાય જંજાળ કોઇ ઝુંટી લે આપણું ધન, એમ મુખથી બોલે કામન, તે માટે છાની ર ાત. વનમાં ઝાઝી નકરીએ વાત. ૧૯ વાત કરતા સાંઢ ચાલી ત્યારે બોલી ફુલવંતી ત્યાંય, બીક કોની ધરાછો મન, બોલો પ્રાણજીવન વાત કરેને સાંઢ ચાલી જાય, પ્રાતઃકાળની વેળા

આય, વીતી રજની ઉગ્યો દન, તારે મુરખે ઝબકાવ્યું વદન તારે બોલી
ફુલવંતીનાર તું તો સાંભળ રતુંકાર, આતો નોય તેજપાળનો કુમાર.
મુરખો વર ઓળખ્યો તેણીવાર ફટફટ પાપણી વિધાતા. મને દુખ
લાગ્યું દુ દત ફુલવતીને થઇ મુરછાય, પછી ગઇ ત્યાં પૃથ્વીમાંહ છાં
ટીશું આપી રતુંકાર, ખમા ખમા તુજને બહુ નાર નેત્રથી આંસુ
પાતજ થાય મુખથી કાંઇ નવ રે બોલાય પુરવછાયા—ખમા ખમા
કહે બીડી તે રૂદીયા માંહ, નટીના બે પુડે સહી. ટળી તીહાં મુર
છાય. ૧ વળી તે કોપે ચડી ફુલવતી બોલી વાણ મુખ નવ જો
ઉં મુરખનું હુ છાંડું ભાહાગ પ્રાણ રીસ ઘણી ચઢી નારને બોલી
મુખ તે વાર; આંસું પડે બહુ આંખના ઝડી પગની પેજાર. ૩ એ
નું મુખ દેખું નહિ પાપી એ કહેવાય વાદલા વઝો હોએ સહી.
ક્યારે ઘરમાંથી જાય કાઢ કાઢ એસે સહી. મોહું એનું બાળ તે મા
રે તુજને કહુ, એને હેઠે ઉતાર ૫ તારે મુંગો બોલ્યો. કોણ આવે
તુજ સાથ, વીવને ફેરે આવીને કીધી મુજને વાત. ૬ પુજા કરવા
આવીયો સદા શીવની જોડ ભાંગજ પીધીમે હતી. ઘાતજ કીધો
બેહ. ૭ ગામ ઠામ મુંકાવ્યું મુકાવી નીશાળ અવગુણ કીધો તે મહી
બળી દેઉં મુજને ગાળ ૭ ચોપાઇ—એમ કહીને ચાહયો તેણીવાર
ત્યારે તે રતુકાર આપણે ઉભાં એકલાં વન ચોર મળે તો લઇ જા
ય ધન. ૧ પુરૂષ વિના કેમ રહેવાય, એ રાંડેલું નામ સ્ત્રી કહેવાય.
આનકે નારી જાય પૃથ્વી તેને ખમા થાય ૨ એમ કહે તે રતુકાર
એ પાપીને માર પેજાર. એને દેખી વ્યાપે આગ, મારી નજરથી
મોહું બાળ પછે મુરખો બોલ્યો તેણીવાર ભલો ભલો તું વારવાર
મોહર છું તમારો દાસ સેવકને ઘણો વીસવાસ. ૪ માટે વાર
મુજ સ્વામ, હુતો જપુરે તમારૂં નામ તમે શેવક તણા પ્રતિ

આદર દુખ કાપો ગોપાળ. પુરવણી—દાસ પ્રભુ છઉં તમતણો
કરૂણાનીધ કેશવરાય. એમ કહેતો ચાલીઓ, શોક કરતો જાય. ૬
સુંદર આવ્યો વનવીએ ગોળી ત્યાં રહુકાર આપજી કહું તે સાંભળો
સાદ કર આવાર. ૭ ચોપાઈ—સાદ કરશું એને સાર ત્યારે બોલી
કુલવંતી નાર કહુ તારે તું ધરજે સાર. મુજ આગળ ન કરજે ઉચ્ચા
ર. ૮ ત્યારે મન આવે તે કરનાર ત્યારે સાદ કીધો તેણી વા. તું
આવ સુરજ આણે ઠામ. એમ કહી બોલાવ્યો તે વામ. ૯ સુરજો
ઉભો રહ્યો તે જાણ ત્યારે બોલ્યો મુખથી વાણ માગે છે નથી
લગાર તમે તેડી આવ્યા મન મોઝાર. ૧૦ જોરા આણીને સુરજ
વાળ. તમે રીસ ન કરશો કાંઈ. ત્યારે પાછો આવ્યો નીરધાર. સાદ
હકારી તેણીવાર. ૧૧ પુરવણી—સાદ હંકારી ત્યાં થકી તે ચાલ
વેગે પળાય. આગળ જતાં રહ્યું. એક નગર અનુપમ ત્યાંય. ૧
દીસે બહુ રળીઆમણું. જાણે લાગે કઈલાસ. સાદ વેગે આવી સહી
તેજ નગરની પાસ રહે એક ફુલવાડી દીઠી સહી. સાદ હંકારી તે
સાંઢ ત્યાં આવી ઉભા રહ્યા નગર નીરખે ત્યાંય. ૩ ઊંચા મંદીર
માળીઆં. શોભે તેજ પ્રકાશ હેમ ઘડુલે શોભતી નારી મન હુલાસ.
૪ ચોપાઈ—નીર ભરતીતી નારીઓ સોએ તેનું રૂપ દેખી મન મોય
ભુરાં ચઉટા શેરીને પોળ, સામા સામી હાટના ઓળ. લીપી ભી
ત કનકની ગાર નાટારંગ ત્યાં નૃત્ય અપાર દેખી હરખી કુલ
વંતી બોલી વાર બોલી દાસી પ્રત્યે તેણીવાર. ૨ કુલવંતી
બોલી વાણ. સાંભળ દાસી ચતુર સુજાણ કહે બીજોરે ક્યાં
ય. જોને સુંદર દુઃખ થાય. ૩ અરજ ભળા થાય આ
. એમ કહે છે કુલવંતી નાર જળ ભરતી નારી લોક. કુશ

એવા સુકન હોય, ૪ પુરવછાયા—ફુલવંતી એમ ઓચરી સાંભળ
રતુકાર સુંસ લાગી ઉદરમાં જમણ નહિ લગાર તું મોકલ સુરખાને
સહી ખાવાનુ લેવા સાર. તવારે ત્યાં બોલાવીઓ તે વેળા રતુકાર.
૨ લાવ ખાવાનૂ તુતો સહી તુ જા ચઉટા માઝાર તવ સુરખો મુખથી
બોલ્યો હું પાસે ધન નહી લગાર ૩ ચોપઇ—મુજ પાસે ધન નહી
લગાર. ત્યારે બોલી રતુકાર. ધન આપો તમે મોરી માએ. જેમ સુ-
રખો ચઉટામાં જાએ. તારે ફુલવંતી કરતી જતન. જુગતેથી કાઢ્યું
રતન આપ્યું સુરખાને તાંય. સુરખો લેઇ બજારે જાય ૪ ઝવેરી
હાટે આવ્યો તે જાણ. આવી મુખથી બોલ્યો વાણ. ઝવેરી હાટ
ક્યાં છે જેહ. એક વાણીઓ બોલ્યો તેહ. ૫ રાજદવારે ગયા છે
સાર. ઝવેરી હાટે નહી આવાર વણીકનાં સુણીરે વચન. સુરખો વી
ચાર કરતો મન પુરવછાયા.—વીચાર ત્યાં મનમાં કરસે. જાને રાજા
ને ઘેર રતન ખરચું ત્યાં કરૂં. જાઉં એની પેર. ૧ સુંદર પોતે આ
વીયો રાજા કેરે દવાર આવીને ઉભો રહ્યો કીધો ત્યાં જુહાર. ૨ તે
ભાદ્રસેન રાજા ખરો ભદ્રાપતીનો નરેશ; ત્યા સુંદર તે આવીયો. જે-
બન બાળે વેશ. ૩ જુહાર કીધો સરવને. બોલ્યો મુખથી વાણ મા
ન દઇ બોલાવીયો ભદ્રસેન રાજન. ૪ કોણ તણા તમે બેટડા. કીયો
તમારો દેશ; શા કારણ તમે આવીયા એમ પુછે છે નરેશ—૧૮ પરથ
વી દેશ અમારા. તાતતો સરજન હાર શીર અન મ.ટે આવીયા. જે
લખ્યું હશે કીરતાર. ૬ ચોપાઇ—કીરતારે લખ્યું તે હોએ. અરૂં
ઓછું ન કરે કોઇ, એક રતન છે મારી પાસ જુવે ઝવેરીને થાય
વીશ્વાસ ૧ તે માટે આવ્યો છું જાણ ત્યારે રાજા બોલ્યો વાણ.
સાર રતન તે અમારી પાસ જેવા ઝવેરી આવ્યા છે પ્રકાશ. ૨ જ

ઝવેરી ઉભા છે જયાંહ રતન પારખુ કરે ત્યાંએ જોઇ સુંદર બોલ્યો ને વાણુ મનમાં સમરયા તે સારંગપાણુ ૩ પ્રભુ દામોદર બાલમુકુંદ દેવકીનંદ આનંદ કંદ, મારૂ વચન સાચુ થાય. તમે તુઠે જો વઇકુંઠ રાય. ૪ પુરવછાયા. વઇકુંઠવાશી છો તમો સ્વામી દીન દયાળ, વચન હોએ સહી તો રાખી મુજ સંભાળ. ૫ ઝવેરી પ્રત્યે બોલીયો સુંદર સાચી વાણુ, રતન બે ખોટાં સહી બે સાચાં નીરખણુ જો તમે માનો નહી. તો પારખું કીજે સાણુ એરણુ એક મંગાવીયે. ખબર પડે નીરધાર ૭ ચોપાઇ—ખબર પડે તીયાં સાચી નીરધાર પેશી જાએ એરણુ મોઝાર તેવો સાચું નિસચે કહેવાય ખોટાના તો કટકા થાય. ૧ મંગાવી એરણુ તે વાર, ઘા કરવાને તેડયા લુહાર રતન મુકયું એરણુપર જેહ ઘાણુ પડયો કટકા થયા તેહ. ૨ બીજુ રતન મુક પુરૂષ ન કોય કોઇ ૩ ઝવેરી ઝાંખા પડીઆ મન. ઘણીએ રીસ ચડી રાજન રાજા કહે પરીક્ષા તારી કેવી, ઝવેરી ભુડા પડીઆ તેવી. ૪ પુરવ છાયા—રાજા રીસ કરે ઘણી ઝવેરીને તેવાર બંધીખાને મોકલ્યો લુંટી લીયો દરબાર. ૨ સુંદર પસ્તાયો ઘણું વીચારયું મન, સમજાવી પોતે કહે સુણો ચતુર રાજન ૨ નજર સહુની ચામની ભુલે મોહોટેરા જન માટે માફ કીજીએ. રીસ ન ધરીએ મન. ૩ ચોપાઇ—રૂડા રાજા ન કરીએ રીસ મુકો ઝવેરી દીએ આસીસ. તમ વચને રાજા કહે મુકી દેઉ. નહીંતો મારીને દંડજ લેઉ. ઝવેરી મુકયા તેણીવાર તેતો હરખ ધરે અપાર કોઇ આવ્યા મુલક સર્વે વીચાર મનમાં કરતાં જેય ૨ રતન હતું. પોત સાથ, તેને દઇ દીધું ઝવેરીને હાથ તે રતન અમુલ્ય કહેવાય તેનું મુલ કોઇ નવ થાય. ૩ ધરેણું મુકયું તેતો જાણુ લાખ રૂપીઆ ... રતન દીધું

ઝવેરીને હાથ લાખ રૂપઈઆ લીધા સાથ. ૪ પુરછવાયા—લાખ રૂ પીઆ તે ગણી લીધા પોતે સાથ દશ હજાર ત્યાં રાયને આપ્યા હાથો હાથ. ૧ રાજા બહુ રાજી થયા સુંદરને કહે વચન કામ કાજ હોએ અમતણું મુને કહો આણંદન સુંદર વળતો બોલીઓ, રાજા પ્રત્યે કહે વાત મોહોલ એક જોઈએ ખરો અપાવો તમે હાથ. ૩ મન બેસે તે આપશુ જોતાં તેની વાર શુધ કરીશું તે સહી એવો મોહોલ તઇયાર. ૪ ચોપાઈ—મોહોલ અપાવો એવો તઈયાર. ટાંકુ કુવાને માંહી કોઠાર. સરવે વસ્તુ ઘરમાં હોય બાહાર ન જવું પડે કો ય ૧ અમને મોહોલ જોઈએ એવો સોય વસ્તુ સરવે ભરી ત્યાં હોય તવ રાજા બોલીયા તેણીવાર હગીત તેડાવીયા બે ચાર એમ કહેતાં આવી કીધો જુહાર કહે સાહેબ હમ હે તઈયાર જો કામ હોસે હમ કીજે હુકમ ફરમાવોસો હમ કીજે. ૩ કહોતો પકડ લાવે સાહુકાર. ઝવેરીકુ મારે હાર તવ રાજા બોલ્યો તેવાર. મોહોલ રૂડો જોઈએ તઈઆર ૪ પુરવછાયા—મોહોલ જોઈએ કહાડો તમો, સુંદર તેડી, સાથે જો જોઈએ તે આપજો. વેગે તેને હાથ ૧ હગીત ચાલ્યા તીયાં થકી. સુંદર બેઠો જાયે. શેરી પોળ જોતો જાય ઉલટ અંગ ન માય ચોપાઈ—ઉલટ સુંદરના મન માંહ. મેરી મોપોલ જોતો તે જાય. જાતાં એક દીઠો રે અવાસ સુંદર આવ્યો તેની પાસ. ૧ ઉંચાં મં દીર માળીયાં. છજાં ઝરૂખાને જાળીયાં. હડીઓ વણઝારો રહે તે માં ય. સુંદરે પુછુ હગાયતને તીયાંય ર આ કેનો મેહેલજ કહેવાય વળ તાં હગીત બોલ્યો તે તીયાંહ. હડીયા વણઝારા ઇસમે રહે હગીત સુંદરને એમ કહે ૩ આવીયાં મોહોલ પાસે તીયાં જાણુ હગાત બો લીયા મુખથી વાણુ ચલ બે ગલ હડીઆ તું આજ. તુજકુ બોલાવે

ભદ્રસેન રાજ. ૪ તોપ ખુદા તુજકુ હોય ઇસમે શુના તેરા કોઇ હમને ચોરી રાજાકી ખાઇ હુકમ તુજકુ કહેત ભાઇ પુરવછાયા—વ ચન એવા સાંભળી થરથર કંપે મન. હાણુ ચોરી કીધી નથી. શાને તેડે રાજન. ૧ ને જમીન સુતો સહી. ઝબક્યો બહુ મન માંહ. પે રનું તો પ્રકે નીસરી. વણઝારો ઉઠયો તયાંહિ. ૨ ફાળ પડી બહુ પેટમાં. હાંક કંઠ સુકાય. બોલે બોલ અવળુ સહી. સવળ નવ બો લાય. ૩ કોંઇ માટી પરસેવો વળ્યો પાઘડી તે પડી જાય શું થાશે ભગવાનજી આતે શું કહેવાય. વણઝારો—અરે પ્રભુ આ શું કહેવા ય એમ બોલતો ને થરથર કાંપતો રાજાની પાસે આવીને કહયું કે રાજ શી હુકમ શ છે રાજા—તારો મહેલ ખાલી કરીને સુંદરને સ્વા ધીન કર તેને બદલે તને બીજી જગ્યા આપીશુ જો તુ મારા હુકમ નો અનાદર કરીશ તો તને જબરજસ્તીથી બહાર કઢી મુકવામાં આવશે આ હુકમ થતા વણઝારાંહો હાડગાત્રો ઢીલ થઈ ગયા. અને કકળાટ કરતો સુંદર પાસે આવી તેના કાલાવાલા કરવા લગ્યો તે જોઈને સુંદર બોલ્યો કે. વલખા મારવા મુકીદે અને કહે કે આ મહેલ બાંધતાં તને શું ખરચ બેઠાછે વણઝારો—ભાઇ સાડાપાંચ હજાર રૂપીઆ બેઠા છે પણ તમે સતવાદી થઇને મારી આશા ભં ગ કરવા તઇયાર થયાછો એથી શું તમને સારૂ લાગશે મારો ઉમં ગ ભાગી સારા મહેલમાંથી મને કાઢી તમે રહેવા માગોછો એ શું નીતી કહેવાય. સુંદર—તારી હઠ હવે મુકીદે રાજા રીસે ભરાયો છે. તેથી તને રાતી પઇ પણ આપનાર નથી. પણ રાજા પાસે જઇ તે ને સમજાવી તને કંઇક પણ અપાવીશ. વણઝારો—ભાઇ શીદને રા જા પાસે જાઓછો તમારા ધ્યાનમાં આવે તે આપો રાજા પાસે ન

જતાં સુંદરે વણઝારાને સાત હજાર રૂપીઆ આપીને તે મેહેલ પોતા ના સ્વાધીનમાં લીધો વણઝારો પોતાનો મહેલ ખાલી કરી બીજે ઠે કાણે રહેવા ગયો. બીજા રૂપીઆ શાહુકારને આપ્યા અને તેનું સદા વરત બાંધ્યું બાકીના રૂપીઆ છોઆશી હજારનું પુન્ય કરી નાખયુ પુરવછાયા—રાજા પ્રત્યે બોલીઓ. સુંદર મુખ વચન મેહેલ એક આપો સહી તો તેડી લાવુ કામન ફુલવાડીમાં બેઠાં સહી દાશોને બીજીવાર. વેહેલ આપી રૂડી તીહાં આવ્યો તેણે ઠાર. રવુકાર જોઇ કરી ફુલવતી કહેવાણુ, સુરંપો પ્રાક્રમી છે ખરો દીસે ચતુરસુજાણ ફુલવંતી બેઠી વેહેલમાં આવી નગર મોઝાર ત્યાં આવી ઉભા રહયા હડીઆ કેરે દવાર. ઉંચા મંદીર માળીઆં જળહળ જોત પ્રકાશ તે જોઇ વીસ્મે થઇ. જે ફુળવંતી નાર મનમાં તે સમજી સહી. ન વ બોલે મુખ વાણ. દાઝ ઘણી મનમાં ભરી પોતે ચતુરસુજાણ. મ હોલ પાસે આવી સહી ગયાં ઘર મોઝાર. જોઇને તયાં વીસ્મે થયાં. ભરયા સરવ ભંડાર ચોપાઇ—આવયા આવયા તે ઘર મોઝાર. રૂડા દીસેછે આ ઘરબાર. હીંડોળાખાટ બાંધી છે સહી. જઇ ફુળવંતી બે ઠી તહીં નાના પીધના વસ્ત્ર દીસે સાર. વાસણ તરેહ તરેહના સાર. ધુરત ખાંડ સાકર અનેક. જોતાં કાંઇ ન આવે છેક. ચોખા પરદેશી દાલ અપાર. તે જોઇને દાઝી રવુકાર. જે જોઇએ તે સરવે છે ત્યાંય કુવો ટાંકુ છે મહેલની માંહ જયાં જુવે તાં દ્રષ્ટ ભરાય. તે ફુળવં- તી જોતી જાય. વેઠો પડયો છે સુજ ભરથાર, એ પાપીને માર પેજાર. એમ કહેતી કામન. દારી તું રાંધે ભોજન ભુખ લાગી છે સુજને અપાર. એમ કહેતી ફુળવંતી નાર. રસોઇ લીધા જુગતે કા- મન. નાનાં વીધનાં તે રાંધયાં અન. બત્રીશે ભોજન ઉતમ પાક

ઘણી જાતનાં કીધાં છે શાક બહુ જાતનાં કીધાં છે આચાર. બરણી ભરી ઘર મોજાર આદુ લીબુ દીસે છે ઘણા, અથાણામાં નહી કાંઈ મણા, કેરી રાય.. કરમદાકેર પાપડના ગોળી ભરી આપેર દુઝે મહી શાને વળી ગાય તેનું દુધ ઘણેરૂં થાય. છપનભોગ થયા તઈયાર. ઉઠી જમતી ફુળવંતી નાર ઉને પાણીએ નાહી કામન બેઠી કરવા ને ભોજન. જમ્ની ઉઠયાં ફુલવંતી નાર, વળી જમી તે રતુકાર મુખ વાસ રૂડો છે સાર તેનો ચાવે મુખ મોજાર. પુરવછાયા—રતુકાર ફરતી વદે, તું સાભળરે કામન. મુરખો ભુખ્યો છે સહી. હવે કરા. વીએ ભોજન ફુળવંતી વળતી એમ વદે. દેખી વાવે કાળ; નામ ન લઈશ તું મુજ કને મોઢું એનું બાળ લે તાંસળી તુ તયાં થકી, એંઠું જુઠું અન નાખી મુઠી મીઠા તણી દે કરવા ભોજન, બે ચાર પાપડ તે સહી સહુ ભેળુ કીધુ જાણુ મુઠી બે મીઠા તણી નાંખી તે પરમાણ.--તાંસળી લીધી તે કર મેજાર ૭. આગળ મેલી તે રતુકાર જમો જમો મુરખાવીર જમી વીતગ પીવાં નીર. સુંદરે કવલ ભરાયા જેટલે બાહાર નીસરી પડી તેટલે ઉપર પાણી પીધું સાર પછે કવલ ભરાયા બે ચાર ભલો ભલો તું તો જગતતણો પ્રતીપાળ. જમી ઉઠયો તે પરમાણુ તેડુ આવ્યું ત્યાં રાજન સુંદર આવ્યો તે સભા મોજાર આવી રાજાને કરયા જુહાર રાજાએ ઘણું દીધું માન પાસે જઈ બેઠા પ્રધાન. વાલો લાગે રાજાને અપાર સુંદર વીના ન ચાલે લગાર. મધ્યાન થયાને માગી શીખ. મનમાં ફુલવંતીની ઘણી બીક સુંદર ત્યાં થકી ઘેરજ જાય તે રાતે પછે શું થાય. રસ્તે જાતાં કરે છે વીચાર, ભલી દાસી છે રતુકાર. પુરવછાયા—બીક ઘરનો આવીયો તેગે ઘેર મોજાર જઈ બારી જાઈ

તુજ ઉપરે એમ વદે રતુકાર. સુંદર મોલમાં આવીઆ પરનાળે ઉભો થાય, રતુકાર કહે સાણીને બોલ મધુરી વાણ. મુરખો બેઠો આગળે ભોજનની શી પેર. ફુલવંતી બોલી સહી જેના મનમાં જેર વાહાલા વઢો હો આવીયો. ચડે છે મનમાં રીસ. શું કરૂ તે ચાલે નહિ. નીકર છેદુ શીશ ચોપાઇ—એમ મુખથી બોલે કામન જેર આણીને બહુ મન, એવી વાત નકર વારંવાર એ મુવાને માર પેજાર એક જાડુ જે હેઠે અન આણી આગળ મુકયું ભોજન જમોજમોરે ગા રા ભાત. શી કહુ તમને ઝાઝી વાત જેવો સમો તેવું સાવધાન. આં ખ મીચીને જમીએ અન. સુંદર કહે સુણ સુણ રતુકાર. ભુખ નથી લાગીરે લગાર. પુરવછાયા—ભુખ નથી મુજને કાંય સાંભળ કહુ છું સોય ઉંઘ લાગી આવે મુને કાંયક પાથરણુ આપો અમોય. પછી રતુકાર ગઇ ઘર વીખે જયાં ફુલવંતી નાર, પાથરણુ માગે મુરખો એમ કહે છે રતુકાર. ફાટલ આપી ગોદડી માંહે બડકલા બાર બખે રીને પાથરી માંહે ધુળ ભરી શેર ચાર. પાહાણો મેલો ઓશીંગડે મુખથી કહે કામન, સુંદર જોઇ એમ બોલીઓ, ભલો તું જગજીવન ચોપાઇ પાથરી ગોદડાં બડકલાં છે બાર, તારે બોલી રતુકાર, તમે કે મ દો મુરખાને છેહ કાંઇક વીચાર કરોને નેહ એવું શુણીને લીધી પેજાર, દાસીને મારી બે ચાર છાંની માંની તે સાંખી સહી, ગોદડી લઇને આંથી ગઇ. તે લેઇ આવી સુંદર પાસ, મુખે નાંખતી બહુ નિસવાસ બાઇ મારૂં ન ચાલે જોર, મુને મારી જેમ મરે ઢોર. ગોદડી પાથરી તેણીવાર માંહી ધુળ ભરી શેર ચાર. ફાટલ બડકલાં છે બાર ઝાટકી પાથરી તેણીવાર પુરવછાયા—સુંદર જોઇ વિસ્મે થયો. ભલો તું દીનદયાલ આ ગોદડી કઇ વરસની કયાં રાખી જગપાલ

એમ કહી સુનો ખરો સુંદર તેનીવાર ઉંઘતો આવે નહીમાહી ચાંચણ કરે ચટકાર. આખી રાત એમ વહી ગઇ. થયો પ્રાતુંશકાળ મુખ મખ ન કીધુ સહી. સમસ્યા શી દીનદયાળ. ચોપાઇ—સમરથી સમરથા દીનદયાળ ગયો સભા માંહે તત્કાળ દીઠો સુંદર તેણીવાર રાજાએ ઉ ઠી કીધો જુહાર. સુંદર આવીયો તે ઘર મોઝાર સામી ઉભી છે. રતુ કાર પુરવછાય:—બડાભાગી તુંજ ઉપરે રસોઇ કરીને જાય. ભોજન છે મન ભાવતાં જે તુજને ગમે તે ખાય સુંદર આવીયો ઘર વીખે સ મરૂં જગજીવન રતુકાર ઘરમાં ગઇ જ્યાં બેઠી કામન. ચોપાઇ—ઘર માં આવી તે રતુકાર જ્યાં બેઠી કુલવંતી નાર. બાઇ સુરપો આ વ્યો તે ઘેર. હવે ભોજનની શી પેર જમીને સુની તે મકાન ઘણો સાંભરે તેજપાળનો તન નઇણે આંસુ વહે ચોધાર. ભુંડી કીધી તે કામદાર. મે જાણ્યું આવુ નવ હોય વીધત્રા મારી વરણુ હોય હુ મા ત તાતને ત્યાં મેહલી પરદેશમાં આવી એકલી ઘણો શોક મન આ ણે ના એટલામાં આવીયો પણ સન્માન ન મલતા હમેશની માફક ખાવાનું મળ્યું તે ખાઇને પ્રભુ સમરણ કરતો ફાટેલી ગોદડીપર સુ તો ચોપાઇ—માંચડ કરે ચટકાર તેને ઉંઘ ન આવે લગાર આખી રાત એમ વહીને જાય. પ્રાતુસકાળની વેળાએ થાય. મુખમંજન કરયુ તેણીવાર પછે ચાલ્યો તે રાજદુવાર. સુંદર આવ્યો સભા મોઝાર. આવી રાજાને કીધો જુહાર. આજ્ઞા થયો રાજાનો દીવાન માટે પ્રિતે થી આપો માન, સુંદર એવું સુણતા તત્કાળ. ત્યારે પગથી મસ્તક હઠી ઝાળ. ઘડી ઘડી શુ લેછે એનુ નામ ખરી વખાણ કરીને પ્રુ ભામ ૩ મારા પગ તણી પેજાર શુ જાણુ જે કોણ કામદાર ઘણો કરોશ શુ વખાણ એ પાપીનો લઉ પ્રાણ ૪ આજ કામદારી એને દેઉં

એ મીઠું ઝાઝું નાંખજે સોએ તાંસળી વચમાં પડી છે જેડ લઇ અ ન્ન નાંખી આપી તેહ. માંહી ખીચડી પાપડ પ્રમાણ લઇ તાંસળી આવી નીરવાણ છેતો મેહેલી સુંદરની પાસ ધરે નાંખે દાસી નીરવા સ, ૬ પુરવછાયા—નીશ્વાસ મુકે કામની. મારૂ ન ચાલે જોર સુંદર મુખથી બોલીયો ફોકટ શો કરવો શોર ૭ એમ કહી બેઠો સહી ક વલ ભરયા બે ચાર નીસાસો મેલી કહે તુ ભસો વીરવાધાર. ૧ કાઢ વો ચાર, ઘણા ઘણા અમુલખ હાર. નારી કુંજરનો એક સાર. બી જો સોનેરી નીરધાર. ત્રીજો વળી બંગાલી ધાર. ચોથો બો ઝુલાવે તે માટ એવા જુજવા ચારે રંગ. મુકો લારી આણે જગ એવાં વચ ન કહયાં કામન, દાસીને ઉછરંગ બહુ મન જયાં બેઠે. છે કામદાર મુખથી બોલે રતુંકાર તુજ ઉપર જાઉ બલીહાર. તમો ચીર મંગાવો ચાર. ચાર ચુડલા મંગાવો જાણુ જુજવા રંગના પરમાણ. બે લાવો અકોટાની જોડ એક નથને બીજો મોર બીજા બાલુબાણ ક્ષ આતીઘ ણાં તે તણી નહિ કાંઇ મણા એવો બોલ રતુકારે કહયો સુંદર મન માં ઘણો સાજી થયો પુરવછાયા-વચન એવા સાંભળી હરખ પામી યો અપાર. બારે ઉભો રહી કરી. તેડયા પણીત ચાર શીવચંદને વ ળી મુળચંદ કહેવાય. જવેરચંદને તેડજે એમ કહે સુંદરરાય તતક્ષણ ત્યાંથી ચાલીયા આવ્યો તેણે દ્વાર ચલો બે ચલો એમ કહે બોલાવે કામદાર ચોપાઇ-ચલો બે ચલો બે તુમ સહુકાર. તમકુ બોલાવે કા મદાર હમ કહેને જલદી કરો. નહીતો માર ખાઇને મરો તુંમ કહયા કરો કામદાર ચલો નહિતો ખાઓગા માર હમનો ચાકર માણસ ભાઇ હમને રોટી ઉનકી ખાઇ. પુરવછાયા-શીવચંદ મુળચંદ એમ કહે આટાણે શું કામ, રાત પહોર ગઇ ખરી, કેમ તેડે ફ્રાચાન. ચારે જણ ભેળા

થયા, થરથર ધ્રૂજે તેની દેહ, પોતીયાં પડેછે પ્રથડી તેહ. નવો કામદાર થયો સહી, આપણને દંડે જાણુ આ ટાણે તેડું મોકલ્યું, કાંઇક ચુકછે નીરવાણુ. હવે આપણે શું ઘટે, બેશી કરયા પરીઆણુ, જે ગમે તે આપશું એમ સુખેથી બોલ્યા વાણુ. કાપતા કાપતા આ ચારે જણ સુંદર પાસે આવ્યા, સુંદરે તેઓનો સતકાર કરી કહ્યું કે ચાર જાતના ચુડલા જુદાજુદા રંગના ચાર ચીર સોનાના અકોટા, જડાવ નથ અને નેપૂર આ વખતે લાવી આપો. તેની જે કીમત પડશે તે હું આપીશ આ વાત સાંભળી ચારે જણા ખુશી થયા. અરધી રાતે ઉઠાટબેર દોડી બજારમાં જઇ બધી ચીજો લાવી દીધી તે જોઇ સુંદર ઘણો ખુશ થયો. અને ચારે જણને શાબાશી આપી તેની કીમત દઇ તેને રજા દીધી રતુકારે આ અમુલી વસ્તુ લઇ ફુળવંતીને આપી અરધી રાત વીતી ગયા પછી ફુળવંતી ઉઠી અને સહવાર પડતા પહેલા વીવીધ પ્રકારના ભોજનો તઇયાર કરી લીધા અને રતુકારને બોલાવીને કહયું કે, મુરખાને કહેકે રસોઇ તઇયારછે. ઢીલ કરમાં મ.ટે બોલાવ તારા રાજાને.

રતુકારની વાત સાંભળી સુંદર રાજી થતો રાજાને જમવા તેડી આવ્યો તે જોઇ રતુકારે રાજાને આદર સત્કાર કરી આસનપર બેસાડયો તે જોઇ રાજા બહુ અચંબો પામી ઉંચી નજરે જોવા લાગ્યો. ફુળવંતીએ સોળે સણગાર સજી રૂમઝુમ કરતી ભાત ભાતના ભોજન પીરસવા લાગી તેનો અદ્ભુત દેખાવ જોઇ રાજા વીસ્મય થઇ બોલ્યો કે, સુંદરના નસીબ બળવાન છે. આવી રતી રંભા સરખી સુંદરી મળી છે. આવી સ્વરૂપવાન સુંદરી આગળ મારી પટરાણી દેખ ગણતરીમાં નથી. વાહ ફુળવંતી વાહ. ચોપાઇ—

પછે ફુળવંતી ઘરમાં ગઇ ઉતારયાં આભુષણ ત્યાં સહી, બીજા વસ્ત્ર પહેરયાં તેણીવાર, બદલયા સરવે સણગાર ચુડો પેહેરયો કારેલો જાણ, દક્ષણી ચીર ઓઢયું નીરવાન હાથમાં ભોજન કેરો થાળ ભર-ભોજન છે મછરાળ, મુછરાળ, મુકયો થાળ બહુ વીધ કીધ, અવળા હાથે સુંદરને દીધ. નારી કળા કરેછે અપાર તેનો ન પામે પાર. રાજા મોહ પામી બોલ્યો કે વાહ હંસની વાહ! વાસ મરમ લો-ચની વાહ વાહ! કનકવરણી કામની વાહ! આનો એક કરતા બીજી પણું સરસ છે

ચોપાઇ—ધીક ધીક અવતાર તે માહરો એમ રાજા કરે વી-ચાર પછે ઘરમાં ગઇ તે નાર, તેણે સણુગાર ઉતારયો જાણ, પછે પહેરયો ત્રીજો પમાણ કોરો ચુડલો પેહેરયો તે સાર. ઓઢી ચુંદડી તે નીરધાર, પેહેરયાં આભુસણ બીજા જાણ દીઠે મોહ ઉપજે નીર-વાણ જાણે કન્યા પરણી સાસરે જાય એવુ મન વીમાસે રાય. લીધો ભાત ઘરત દાળ, જેનો સ્વાદ ઘણોજ રસાળ, ઠમકે ઠમકે મુકતી પાય, કામી નરનો તે જીવડો જાય. રાજાને વાગ્યુ ત્યાં કામબાણ, તેની સુધ ટળી નીરવાણ. વપુ કંપે ને મુખે ન બોલાય, તેની ગતી જોતા એવી થાય, જોય સુંદર ત્યાં કરે વીચાર. રાજા કામી થયો નીરધાર. વળી રાજા અફસોસ કરવા લાગ્યો. **ચોપાઇ**—એમ રાજા વીચારે મન, ઘરમાં તે ગઇ કામન, ઉતારયા વેગેથી શણગાર નવા બીજા પેહેરયા બાંધણીની સાડી પેહેરી જાણ નાકે વાળી પેહેરી પ્રમાણ, જાણે ગુજરાતણ નીસરી બહાર, હાથમાં ધરયો દુધનો થાળ, માંહ સાકર ભરીછે સાર, જાયફળ એલચી ખુશમોહાર. પુરવછાયા—બહાર નીસરી કામની, હાથમાં દુધનો થાળ. તે રાજા ત્યાં જોઇને રહયા.

પછી પેટમાં કાળ. સુદર્શુ। સરવે વીસરી ભાત નહી લગાર, જોજો ભાગ્ય સુંદર તણું જેને આવી છે ચાર. ધન ધન સુંદરનો મનખો ધન ધન એ કામદાર, ધન ધન રાણી ફુળવંતી, જેની દાશી સ્તુકાર મુજ ઘર એની કોઇ નહી જોતાં એવી નાર, હવે હું શું કરૂ, રાજા કરે વીચાર. સુંદરને મારૂ બ્હ્મ ચારે લઉ કામન, જોતા સુંદર ચેત્યો કામી થયો રાજન. એ જોઈ સુદર ગમગીન બની ભગવાનનું સ્મરણ કરવા લાગ્યો. કામ વશ થયલા રાજાની બગડેલી મતી થોડી વાર પછી સુધીમાં આવી, બહુ ખેદ કરવા લાગ્યો. કામાતુર થયલા મનને મારી જળ સમ નજર કરી સુંદરની નારીને પોતાની બગની સમ ગણી પગમાં પડી ક્ષમા માગી પસલી આપી પોતાના મેહેલમાં ગયો રાત પડી સુંદર ઘેર આવી ફાટેલી ગોદડીપર સુતો. રાજા પણ પોતાના આવા સમાં સુતોછે એટલામાં તેની પચાસ રાણીઓ તેની પાસે આવી રાજાની આગળ જઇ કહ્યું કે અહો નાથ આપ તો કામદારની કામનીનું મુખ જોઇ લ બીછાવી ગોદડી જેમાં ભડકલાં બાર ઝકારો કીધો સહી, તાંકાં મુલ ખરી શેર ચાર. ૪ પુરવછાયા—રેણી તયાં વીતી ગઇ થયો પ્રા તુશકાળ. સુંદર તવ ઉઠયો સહી. સમરી દીન દયાળ ખમા ખમા સઉ ઓચરે. બદીજન જશ ગાય. કરે સલામ સઉ સનેહથી થયા તીહાં તઈઆર ૨ ચાકર સઉ ભેળા થયા ચાલ્યા તયાં કામદાર ઘોડા ઉપર બેસતાં નકી કરે પોકાર. ૪ ચોપાઈ—સુંદર ઘોડે થયો અસવાર આવી ઉતરયા રાજદુવાર. રાજાએ ઘણાં દીધાં માન આવો આવોને દેશી દીવાન ૧ સુંદર વીના ઘડી ન રહેવાય. સુંદર કરે તે તયાં થાય રાજાની રાણી કરે વિચાર. કેવી હશે સુદરની નાર તેડી વાળંદ કેરી કામન, જા તુ સુદર કેરે ભોવન નખ ઉતારવા મશે કરી ઉતારો જો

૫ આવજે ફરી ૩ પુરવછાયા—વાદલ કેરી નારી સહી. આવી સુદર
હાર જોતાં હરખી મન વીખ મુખે કરયો ઉચાર ૧ રતુકારને થઇ
ફરી દીઠું રૂપ અપાર ખજ મનમાં વીચારયું. આ હશે સુંદરની નાર
૨ આવો નખ ઉતારીએ, એમ કહેતી કામન પચાસ રાણીએ મોક
લી હુ આવી તમ ભોવન ૩ ચોપાઇ——એમ કહે વાળંદ કેરી નાર
તારે બોલી રતુકાર હુંતો દાસી માણુસ પ્રમાણુ મારી રાણી છે મો
હોલમાં જાણુ એમ કહી ચાલી રતુકાર આવી ફુલવંતી પાસે નાર
બાહ વાળંદ કેરી કામન મોકલી રાણીએ આપણે ભોવન. ૨ ફુલવં
તી કહે લાવ આ હાર પછે લાવી તીહાં રતુકાર તેનુ રૂપ છે તે જો
ઇ વીસમે હોય એતુ તેજ ખમે નહી કોય મુખ ચંદર જેવું છે
જાણુ કવી કહે કેમ કરૂ વખાણુ એહી દીઠી તે કામની, નોય ભુત
લ એવી ભામની. ૪ ચંદર વદન નેણાં છે વીક સીહાકારે કટીનો
આંક હસા ગત ગજ કામની જાણે સરદ સોભે જામની. ૫ જેવી
પુસપલતાની વેલ, જાણે વાડીમાં શોભે કેલ જેવી દીસે ચંપા કેરી
કલી જાણે આકાસમાં વીજળી ૬ જેવી ઇંદર કેરી અપછરાય, મ
નુની મદભરી અછરાય દીઠે લાગે તે મોહતું બાણુ કવી તેનુ શુ કરે
વખાણુ ૬ પુરવછાયા વખાણ તેનુ શું કરૂં મોહ પામી ઘણું નાર.
બાંહઝાલી ઉભી કરી પછે બોલી રતુકાર ૧ શુંધ શરીરની નવ રહી,
તયાંથી ચાલી કામન રાણી પાસે આવી સહી. રાય તણે ભુવન આ
વી તયાં ઉભી રહી દીધા સમાચાર પચાસ રાણી તમે સહી. તેમાં
એકે ન એવી નાર. એક દાસી એહની તેવી નહી કોય. નખમાં ત
ણાવાં સહુ મે મન વચારસું સોય જો તમે માનો નહિ જુઓ એના
પેર સુધ બુધ મારી જોતાં ગઇ. તમે જુવો જઇ ઘેર એમ કહી.
સંચરી પોતાને થાનક જાય. રાણી સહુ વીસમે થઇ આને શુ કહે

વાય. મુરછા પામી કામની વાળંદ કેરી નાર, એવું રૂપ છે એહનું જોવી તે નીરધાર. ચોપાઈ-રાણી સઘળીએ કરયો વિચાર હવે નીરખે જોવી નાર આપણે તીહાં કેમ જવાય રાને-સમજાવી જાઈયે રાય. એ વાત રહી એટલે સુંદર વિચાર કરે તેટલે મધ્યાનકાળ થયો ત્યાં જાણ તારે મુખથી બોલ્યો વાણ. જુહાર હમારો માની લિજીએ આ ગ્યા તે અમોને દીજીએ. એમ કહીને ઉઠયો તે વાર નગારે દેવરાવ્યું કામદાર ૩ સેના ચડી ઉભી થાય. ખમા ખમા તે કરતા જાય. સુંદર ઘોડે થયો અસ્વાર સુંદર પાખરીઆ ચાલ્યા દસ હજાર. ૪ ધજા નેજાને આગળ નિશાન, તતક્ષણ આવિયો પોતાને સ્થાન. આવી ઉ તરયો તીયાં કામદાર. સરવે ચાકર કરે છે જુહાર. ૪ પુરવછાયા.—
જુંહાર સરવે કીધો સહી. પાછા વાળયાં તે વાર ઉપર લુણ ઉતારતી દાશી તે રતુકાર. ભલે પધારયા વીરજી, હું જાઉં બલીહારી મધુર વ ચન એમ બોલતિ આવ્યો ઘર મોઝાર. સજા કીધી છે સુદર કાજ ફુલવંતિને ઘણી છે દાઝ ફાટલ ગોદડી દીવી સાર. માંહે દીસે બડક લાં બાર. ખંખેરી બીછાનુ કરયું સહી. સુંદર ઉભો થાય. ભલો ભલો ભગવાનજી. લજ્જા રાખજે શામ, ભકતવચ્છર છો જુંદરા દુખે તણા વિસરામ ૩ સુતો ઘર વિષે રાજા મોહોલાજ માંહ સુખ સજામાં પો ઢીઆ રાણી તળાસે પણ ૪ ચોપાઈ-રાણી આવિ સરવે પાસ. આ વિ ઉભી તીહાં પચાસ ભેગી મળીને કરે છે વાત તમે સાંભળો મા રા નાથ. ૧ સુદર નાર કહિએ જેહ અમને દેખાડો તેહ. વાળંદની સ્ત્રી કહીએ જાણ, તેને વાગયા મોહનાં બાણ ૨ મુરછા પામીને તે વળી તેની સુધ શરીરની ટળી એવી રૂપવંતી જે નાર અમને દેખા ડો ભરથાર. ૩ એમ કહી પગ લાગ્યો નાર તમને ન સુવા દઈશું. [illegible]ગાર. ત્યારે [illegible] તીયાં સબ અમે જોશું એ હનાર.

ઉંમેપ્યા નીદ્રા આવે અપાર. માટે સુઈ રહેવાને દો નાર. તોયે અમની ના મુકે કેડ, વારે ઘડીએ કરે બહુ છેડ. પુરવછાયા—દુખ દીએ છે કામની, ત્યારે રાજા બોલીઓ વાણુ પેટ ભરયું છે તાહરૂં જાય છે માહારા પ્રાણ નારીનો મુકે નહિ રાજાને ચડી રીસ. તમને કહું હું ખરો નહીતર છેદુ શીશ. નારી મુખથી એમ કહે અમને કહિ કાંઇ લાજ, વેચીશુ જઈ લાકડાં લાજશો તમો મહારાજ ત્યારે રાજા એમ કહે મેહેલો આજે દન એકવાર જાઉ ખરો. પછે દેખાડુ કામન. આપઈ એમ રાજાએ કહયો બોલ નારી કહે તમે આપો કોલ. પછે રાજાએ કોલ દીધ તારે થયો પ્રાતુસકાળ સીધ તવ રાજા કરે છે વિચાર. હવે પડપંચ કરૂ હું સાર જેમ દુભાય નહિ કામદાર દીવસ ચડી ઘડી બે ચાર પુરવછાયા—રાજા કહે ભલે આવીઆં. એક પુરો મનની હામ. ચોપાટ રમીએ બેઉ સહિ આપુ તમશુ કામ. નવો પ્રધાન થાયે ખરો. તે રમે અમારી સાથ. આનંદમાં દીવસ નીસરે એ માનો મુજ વાત. ચોપાઇ—સુદર આવો સોગટે રમીએ. જે હારે તેને ઘેર જમીએ તેની નારી ન પારસે અંન, લજ્જા ન ધરે તેની કામન. આપણુ કરવો એટલો હોડ તયારે પહોંચે મનના કોડ. તીયારે સુંદર બોલ્યોરે વચન, હું છઉ તમારોરે તન. તેની કેમ પીરસે કામન લજા કેમ મુકે રાજન પુત્ર જમે માતાને હાથ તે તો જાણો છે સરવે વાત. ઘટતુ હોય તેમ રમાએ સાચુ વચન કહુછું રાય. તીયારે રાજા બોલીએ. વાણુ સાંભળ સુંદર ચતુરસુજાણ. એવું ભાગ્યમાં હોય ત્યારે થાય વહુ રાંધે ને સસરો ખાય, તે માટે આપણુ રમીએ જે હારે તેને ઘેર જમીએ. સુદર માંખુ સુખ તારે રાય. પાસા લીધા હાથમાં રાય એવુ જ્યાંહે [illegible] તતક્ષણ

નાંખ્યા પાસાય પુરવછાયા—સુંદર મુખ ઝાંખુ થયું ત્યાં જીતયો રાજ ન. ઘરમાં પેઠાનો હામ નથી. શું કીધું જગજીવન. હવે તો હું શું કરૂં. કેમ કરૂં હું કાજ મેં જાણ્યું સુખ પામશું સરણુ આવયું મહા રાજ. એમ કહીને તે નીસરયા, કલપાત કરતો મન ઝાંખું મુખ દેખી કરી. તવ બોલયા રાજન. ચોપાઇ—રાજા મુખથી બોલ્યો વચન. સુંદર સાંભળરે મારા તન; કાં ઝાંખુ થયુરે મન. કાંઇ ચીંતા માં ફરશો હવે ઘેર તુ વહેલો જાઓ ભોજનને તે અસુરજ થાઓ; ત્યારે સુંદર બોલ્યો વચન. કાલ જમવા આવો રાજન. એમ કહીને ઉભો ત્યાં થાય, સુંદર પોતાને ઘેર જાય. અશ્વ ઉપર થયો અસ્વાર. દુંદુભી વાગી તેણીવાર સુંદર ઘરમાં આવી બધી હકીકત રતુકારને કહી સંભળાવી રતુંકારે ફુલવંતીને કહિને તેમ કરવાને બહુ સમજાવી પણ ફુલવંતી સમજી નહી તેથી રતુંકાર દાસીએ આંખ ફેરવીને કહયું કે ચોપાઇ—નીસર્યે લુટી લે રાય ધન્ય તારે ઓરતો કરશે મન; તવ આપણું નહિ કંઇ જોર ભુંડા હાલ કરશે જેમ ઢેર. તારે સમજી ફુલવંતી નાર. તું સાંભળરે રતુકાર પેટ ભરીને કેડે તુ નાર. સુતો ચીર મંગાવે ચાર. ચાર ચુડલા મંગાવે જાણ તેમાં જુજવા રંગ પ્રમાણ કોરો ને કડકડતો જોલ કચકડ ને સુવરણનો તેલ, એવા ચુડલા મંગાવે ચાર, આભુષણ જુજવા તે સાર. જુજવી ભાતનાં વળી લાવ્યા પણ અમને કયારે દેખાડશો રાજા રીશે ભરાઇને બોલ્યો કે પુરવછાયા જેને દેખીને રીઝે મન તેનું કેમ જોવાયે વદન. તમે પચસ રાણી કામન દુર સુખણી છો ભામન. ૨૫ એનું અદભુત છે. તમે નહિ દાસી સમતોલ પરપંચ કરી દેખાડશું. એમ રાજા બોલ્યા બોલ. કોલ આપયો તે નારને. રાજી થઇ અપાર આતુરતા મળવા તણી. સમરે જુગદાતાર ચોપાઇ-રાજા ઉઠયા તે પ્રાતુસકાળ સુદર

આવ્યો તે સભા મોઝાર ત્યારે રાજાએ દીધાં માન ભલે આવ્યા તમે પ્રધાન. આજ રાતે મે દીઠો ખેલ. તે તો તમને કહુંછુ પેલ એક નારી તે બીહેવાન દીસે રૂપ નીરધાર તેને ધાબળી ઓઢી શીશ જાણે કરે છે ચુડેલી રીસ, એક ત્રીશુળ કર મોઝાર સીંદુર તીલક કર્યું નીરધાર તે । તમારાં પાપર રહી ગયુ છે એવી ભદ્રકાળી પોકાર કરી બોલી કે મહાકાળેશ્વરકા મંદીરમાં આવી મારા નીવેદ અને ઉજાણી કરો જો તમે નહિ કરો તો તમને તમારા પ્રધાનને આખી નગરીને ખાઈ જઈશ. માટે કામદાર નગરમાં ડંડેરો ફેરવા કે નરનારી સહુ ત્યાં આવે. રાજાનો હુકમ થતા કામદાર ડંડેરો ફેરવી રાજા પાસે આવ્યો ને એમ રાજાને કહ્યું કે હવે તમે પણ જલદી ઘેર જઈ કુટુંબ તેડીને આવો

કામદાર—ચારે નારીઓ ખાટલે પડી છે તેથી તેનાથીતો નહિ આવી શકાય પણ હું તમારી સાથે આવીશ. રાજાનું મન મનાયું નહિ સુંદર બહુ સમજાવે પણ રાજા સમજે નહિ. અંતે સુંદર નીરાશ થઈ પોતાને ઘેર આવી માહા વીચારમાં પડી શોકશાગરમાં ડુબી ગયો ને એમ રતુકાર બોલી રતુકાર—આજે નીમાણા જેવા થઈ કેમ બેઠાછો ઓસોભામ એવું દુખ શુછે.

કામદાર—શુ બોલુ બોલાય તેમ નથી, માથે કાળ આવી ઉભોછે.

રતુકાર—અરે બાઈ ગભરાઓમાં જે દુખ હોય તે મને કહો.

કામદાર—રતુકાર નહી બની શકે તેવું કામ રાજાએ શોંપ્યું છે રાજાએ એવો હુકમ કરયો છે કે, તમે તમારી સ્રીને સાથે લઈ માતાને નીવેદ ધરવાને આવો. આખુ ગામ જનાર છે. રાજા પણ પોતાની પચાસ રાણી સાથે આવનાર છે. હવે આબરૂ રેહેનાર નથી. માટે તેના કરતાં મરવું વધારે સારૂ છે આ વાત સાભળી રતુકાર કુ

લવંતી પાસે જઇ બધી વાત કહી ખુબ સમજાવી. હઠાલી ફુલવંતી માન માન સમજીને રતુકારને કહયું કે જા જા રાંડ તારૂં મન ભાવ તું કર તારા માનીતાને કહેક ત્રણ વેહેલ લાવે. રાજી થતી રતુકારે સુંદરને કહયું. સુદરે તેજ વખતે મંગાવી ઘર આગળ છોડી. સુખા આગળ બારણા બંધ કરાવી આખી રાત ઉજાગરો વેઠી કામળ ફુલ વતીએ પોતાની કળાણી ખુબ અછો રાને લેલને ગુંથા શુંશોભીત બનાવી તેમાં અવી સરસ યુકતીથી દોરી સંચારાથી ચાલી શકે તેમ ત્રણ ત્રણ મણની એકેક પથરની શીલા મુકી પોતાનો આ છળનો ભેદ જાણી ન શકે તેટલા માટે પોતે નાહિ ધોઇપુજા પાઠ કરી તઇ યાર થઇ. દીવસ ઉગ્યા પહેલાં વેલ જોતરાવી તેમાં ચડી બેઠી. એક પછી એક ચારે વેલો ચાલી તેને જોઇ તેની પાછળ હાથી ઘોડા ગાડી પાલખી રથ પગપાળા જેમ જેને ફાવયુ તેમ ગામના લોકો શ્રી ફળ ધુપ ગંધ ફરફુલ લઇ હરખની સાથે ચાલવા લાગયાં. સુંદર રાજા પાસે જઇ રાજાને કહયું કે મારા ઘરના તથા શહેરના લોકો ગયા. હવે તમારે શી ખોટ છે, રાજા પોતાની પચાસ રાણી અને રસાળા સહિત ભદ્રકાળીના મંદીર આગળ તાણેલા તંબુમાં આવી ઉતારો કીધો. ચોપાઇ—દેહેરા ઉભા કીધા મહારાજના તંબુ ખડા દીધા રાજન. સુદર વેલ છોડી એકાંત ચીંતાથી મન નહિ કાંઇ શાંત રખે ખબર પડે સાં રાયે આબરૂ તો નથી ઘરમાંહે, તે માટે બિહેછે ગન રખે વાત જાણે રાજન પોતે પોતાનું કામ થાપે કચેરી ભરી બેઠા રાગે, મોટા મોટા સાહુકાર આવે. તેતો રાજાને મનડે ભાવે. રાગ રંગ થાયે અપાર રાજા પાસે બેઠા કામદાર લોક સરવ હલમલ કરે. માતાને નવેદ ધરે. પુરવછાયા—નીવેદો નાના વિધ તણા જઇ મુકે રાજન, સ્તુતી કિધી અતી ઘણી. પાસે બેઠા પ્રધાન, ભક્ષ દીધુ

ત્યાં સહી પછી આવ્યા સભાએ કચેરીમાં બેઠા સહિ ભોજન તતપર થાયે. ચોપાઇ—રસોઇ થઇ ત્યાં રાજન ચાલો ચાલો જમીયે પ્રધાન સાહુકાર બોલે તેણીવાર એમ ઉતરે જમશે કામદાર આ પ્રમાણે મોતીચંદ શેઠ ને રાજા વચે રકઝક ચાલી રહી છે. એટલામાં રતુકાર આવી શીશ નમાવી બોલી કે માર ચાલો રસોઇ ઠરી જાય છે વાટ જુએ છે કામન. સુંદર પોતાના તંબુમાં આવ્યો તે જોઇ ફુલવંતી એ રતુકારને કહયું કે એ મુવાને આઘો બેસાડ, એને આ એઠું જુંઠું અંન આપ જે કોઇ ન ખાય તેવુ અન માથે ચઢાવી થોડું ઘણું ખાધુ કે ન ખાધુ ને એકદમ રાજાની પાશે જઇ બેઠો.

રાજા—કામદાર શુ જમીઆ જમતા તો તમને કંઇ વાર લાગી નહિ.

સુંદર—ફસુઓ બરાબર ન ઉગવાથી બરાબર ખવાતું નથી. જો ફસુઓ લઇ માથે કંઇ ઠુંગો કરતો બરાબર ભોજન ખવાએ રાજાએ સુંદરને મીઠાઇ આપી તેમાંથી શેર બે પોતે ખાઇ ઘણા દિવસની ભુખને ભાંગી બાકી બીજી બીજાઓને વેંચી દીધી પુરવછાયા—ફુલવતીને કહાવીસું તું સાંભળ ચતુરસુજાણ સામગ્રી કરજો તમો અમો આવુછું પ્રમાણ. ત્યાંયે કુલડાં ચાર મંગાવીઆં ગલાબે ભરીઆ સાર હીકમત ત્યાં એવી કરી વળી ત્રાંસ મંગાવ્યાં ચાર. ચોપાઇ—ચાર કુલડા મંગાવો સાર. વગેદી ત્યાં મેલાવો નાર. સોમચંદને વીરચંદ પાળ કુડલાં ચાર મંગાવો તતકાળ. વહેલી થાતુ રતુકાર આવશે રાજાની નાર. વળી નાટક કળા કરવી. તેની આંખો ગુલાબે ભરવી બાંધયાં કુડલાં ચાર પર સોએ દોએ, નારી વીચીક્ષણ હોએ, ચાર ત્યાંસ છે પ્રમાણુ કુડલાં પાસે ભરી મુક્યા જાણુ. આવે આવી નારીને સરવે ભાગી. રથ મંડાવી દીધી વળી ત્યાં આવીને ઉભી સરવે બોલે

કે મુખથી બહુ ગરવે. વાહલાં થાઓ ફુલવંતી નાર નીકળ માંહેથી બહાર; તવ નીકળે જોવને પુર ચાલી જેમ જુધ કરતાં શુર. ચીર મુકતાફળે ભરયાં જેહ ઓઢીને નીસરી છે તેહ; કંચુકી છે હીરાએ ભરી રથમાંથી બહાર નીસરી નારી નીસરી રથથી બહાર જાણે વીજળીનો થયો ચમકાર રતુંકાર ચતુર બહુ હોય, લીધાં તાસુ બરીરે દોય. તેતો હમકે ધરતી પાએ ઉતરતામાં કરીયો થાએ; થયો ગલાલ તણો ઘમઘોર નારી બહુ કરે છે સોર રથ હુજે જડી કામન થાલ હાથે ગ્રહી ભામન; શી કરયો ગલાલનો સાર ગઇ બીજે રથે વહી નાર. જેમ કેશરી ગજ ઉપર ધાએ રતુકાર તે પેરે જોએ બેહુ બ્યા કુળ થઇ છે તાં નાર તેનો રથ કરી વળી ચાર. નારી કહે સુંદરને ધન. જેને ચાર રૂડાં ભામન? આ ત્રણ દુર મુખ સરવે નાર. ધન ધન સુંદર કામદાર. રાજાએ માણસ મુકયું તેહ બસ કરો હવે કહયું તેહ તારે પછી વળી કામન. નારી કહેતી જાણે ધન્ય ધન્ય પુરવ છાયા—રાજા રઇયત સઉ જાણ્યા. પરવરયા તે વાર રથ જોડાવી નીસરયા. ચાલ્યા તાં કામદાર જોજન એક જાતું સહી ચાલ્યાં નરને નાર તંગ તુટયો ત્યાં અશ્વની કેડે રહ્યા કામદાર ચોપાઇ–જયારે પાછળ રહયો કામદાર. ત્યારે વાલંદ બોલ્યો તેણીવાર વાલંદ લાડકડો રાજાનો કહેવાય તેતો આવીઓ ક્ષણમાં તાંય લાગ જોઇને કરતા "વાત, તમે સાંભળો પ્રથવીનાથ. સુંદર માન મહી ઘર માંહે સાચું કહુછુ તમને નાથ, પરીક્ષા મેં એની કીધી રાએ જમ્યા પછી બશેર કેમ ખવાએ. બશેર મીઠઇ ખાઇને સોઇ. બતી રીતે જમે જે કોઇ એ

અન પુરું ન આપે. કાંતો સુરખો કરીને થાપો તમે વિચાર કરીને રાએ. જમ્યા પછી તરત ન ખવાય. પુરવછાયા—મન એના મળતા નથી. સ્ત્રી ન પીરસો અન. તે માટે કરો પારખુ સત્ય કહુ વચન એક પારખુ છે એહનુ જોડે બેસે નર નાર, એમ કહો એને સહી નીરચે કહે તકરાર તમે પણ જોડે બેસજો રાણીજીની પાસ તેજ પ્રમાણે બેસારીએ સુદર ફુલવંતી પાસ. ચોપાઇ—સુંદર આવી પુગ્યો તતખાળ ત્યારે મુખથી બોલ્યો તે ભુપાળ, કેડે કેમ રહ્યા દીવાન રાજાએ ઘણું દીધું માન. એક વાત કહુ કામદાર જોડા જોડ બેસે નર નાર, નગર તણા જે શેઠ શાહુકાર તે પણ બેસે નરને નાર એવાં રાજાએ કહ્યાં વચન તવ સુદરનું ન નાન્યુ મન, એવુ કેમ થાએ રાજન માણસમાં થાશે હાંસન. આપણો નહિ એમાં તાસ માટે વિચારી બોલીએ બોલ. રાય કહે બેસવુ આ ઘડી રાજા રથપર બેઠો ચડી પુરવછાયા—રાજા બેઠો વેહેલે ચડી. સુદર કરે વિચાર આજરૂ તો જાશે ખરી મરણ આવ્યું નીરધાર રાજા વળતુ બોલીયો વહેલા આવો કામદાર નહી બેશુ સુંદર કહે પેચુટી પડે નીરધાર. રથમાં ગે શુ રાયજી ટળે ટેચુટી નાત માટે માફજ કીજીએ સાચી માનો વાત. ચોપાઇ—રાજા કહે સુણો કામદાર વેહેલપર બેસો લગાર સુંદર નઈણે આંસુ ભરે વાસદ આંખ મીચી ચાલો કરે. તે વાત વળતી રતુકાર તુ સાંભળી ફુલવંતી નાર રાજા વહેલમાં બેઠા સાર તમે બેસાડો કામદાર રાજા કહે છે વારંવાર, તમે વહેલમાં બેસાડો કામદાર ફુલવંતી કહે સુખે વાણુ રંડા ઘેલી દીસે છે આજાણ રતુકાર કહે ચડી તુ બેસાર જેમ આગળ રહે કામદાર માંરૂ વચન માનો તમે સાર નવ કહેશો મુખથી નકાર. ત્યારે ફુલવંતી કહે સાંભળ તુ સહી એને બે

સાર રથમાં લઇ કેજે નવ જુંવે મારા સામુ હુ તો મુખ જોઇ
કેમ ખમુ આડુ જોઇને તુ એને બેસાર તારે મમે તે કરવુ નાર મેં
તો તારૂં માન્યુ આવાર. નહીતર માનુ નહિ લગાર ત્યારે દાસી કહે
તેણીવાર આંવો વહેલા બેસો કામદાર નારી બોલાવે વારમવાર વેગે
આવોને રથ મોઝાર તમ વિના ન ચાલે ઘડી તમે બેસો રથપર ચડી
એમ માન દીધું રતુકાર રાજા વિસ્મે થયો તેણીવાર. પુરવછાયા—
આવો આવો વીર માહરા હુ જાઉ તુંજપર બલીહાર રાણી સાદ કરે
સહી વહેલે બેસો લગાર તયારે સુંદર વળતો બોલીયો પેચોટી પડે
જાણુ તે તો તુ જાણે ખરી મુખે વદે નીરવાણ. એક ઘડી બેસો ત
મો ફીકર નહી લગાર એમ કહી કર તાણુની પોતે તે રતુમાર. ચોપાઇ
—ત્યારે વહેલે બેઠો કામદાર પગને ખોડી પોતે લગાર બે પગ પકડે
મુંક્યા જાણુ, જોડે વહેલ રાજાની પ્રમાણુ. સામાસામી વાતો કરો રા
જા હરખ અતીશે ધરે. રાજા મુખથી બોલ્યો સોય, માંડવીની ઉપજ
કેટલી હોય. નામ ત્રિરપુર જે કહેવાય તેની ઉપજ કેટલી થાય સુંદ
ર બોલ્યો તેણીવાર વીરપુરના સાઠ હજાર. માંડવીયે જે દાણ લેવાય
પાંચ લાખની ઉપજ કહેવાય વાત કરે રાજા કામદાર વિસ્મે પામી
ફુલવંતી નાર પુરવછાયા—ફુલવંતી વિસ્મે થઇ વિચારયુ નિજ મન
મુરખો ચતુર દીસે ખરો સુખ લેખુ હિયે રાજન. એમ જાણી નાહ
ળીયું, વાસો દિઠો જાણ જેતામાં રાજી થઇ. વાગ્યું મોહ બાણુ. જે
ની પુઠજ દીપતી તેનુ મુખ સુજ હોય એવુ જોઇ ચટકો કરયો ત્યા
રે સુંદર પાછુ જેય આ ચટકો વીછી તણો પાછું જોયું તે વાર
તે જોઇ મોહ પામી ખરી. અચરત પામી તે નાર વંદન અતી રળી
આમણું સુજ બાકી હોય, હેમ કડાં છે હાથમાં વેઢ વીંટી રહી સોય
નવલખી ઉત્તમી સોભતી હાર મોતીએ જડાવ બાહે બાજુબંધ બેર

ખા, માંહે હીગ રતન જડાવ. વળી ચટકારો કરયો કામની સુંદર સુ કે નીરવાસ રખે ધકો દે મુજને તો હમણાં થાશે હાસ્ય એમ કરતાં કહિતક થયું રાણીનો વીસરયો હાર, નવ લાખ મોતી તણો વીસરીયો તે હાર. દેવીના દેવળ વીખે મુકી રાણી હાર. એવુ સુણીને ઉતરયો સુંદર તેણીવાર. ચોપાઇ—ત્યારે રાજા મુખે કહે વાણ સુંદર શુણો કહે નીરવાણ રાણીનો હાર હુતો જેહ ભુલ્યા બદ્રકાળીમાં તેહ એવું સુ ણી સુંદરે બીડી હામ આગ્ના દયો હુ જાઉ તે ઠામ ક્ષણમાં લઇને આવુ માહારાજ, એતો બીજા તણુ નહિ કાજ. વળી વીચારયુ સુંદ રે મન બલુ કીધુ શ્રી જુગજીવન મને ફુલવંતીની બીક બારી લાત મારી પાડત એ નારી. તે બયથી છુટયો આણીવાર તે તો કૃપા શ્રી દેવ મોરાર આગ્ના લઇ હાર લેવાને જાય પછે ફુલવંતી રૂવે રથ માંહે વળી મુખથી બોલે છે એમ રતુકાર કરૂ હવે કેમ, એના ગુણનું પા રખુ નંહ કીધુ. મેનો દુખ ઘણેરૂ કીધું તે મને કહયો બહુ ઉપદેશ. મેં તો માન્ગો નહી તે લેશ કદિ કીધી ન એશુ વાત, રૂપ સુણું બ રયો વીખીયાત.

સુંદરના વીયોગથી ફરી વીલાપ કરે છે.

ચોપાઇ—રૂદન કરવા માંડયુ તમાં નાર. સાંભળરે તું રતુકાર એ જે ગયો મારો અવતાર તુ કંથ વીના સુનો સંસાર. કંથ વીના નિક અવતાર તુને સાચુ કહુ રતુકાર ઘેર વેગે આવે બરથાર કૃપા કરે એ વિશ્વાધાર. કંથ વિના સાસરે નહિ માન. કંથ વિના ઉજડ ઘર રાન કંથ વીના મેહેલ શાન કંથ વીના નારીકું માન. કંથ વિનાં ન વદે સુકન્ન. કંથ વીના ન શોભે તન, કયારે થાસે કંથ દરશન, એમ ક રી રૂવે કામન. કંથ વિના સુની મુજ દેહ મેનો કીધા ન એસુ નેહ ફરી આંટા ન ચોરીમાં ચાર પ્રિતે આરોગ્યા નહિ કંસાર. એવું સુંણી

બોલી રતુકાર તું સાંભળ ઘેલી ફુલવંતી નાર. શાને દુખ ધરે આત્રા
ર, એ પાપીને માર પેજાર એઠુંજુઠું પીરશુ અને પેટ ભરીને આપ્યું
ન ભોજન. શું રૂદન કરે છે નાર એ પાપીને માર પેજાર. પંડ્યાને
ઘેર ભણુતી તુ ઝાઝ તે દહાડાનો એ મુરખો સાર તે ઉપર શો આવ્
ડો પ્યાર. એ મુરખાને માર પેજાર તેનું તુ નવ જોતી મુખ તે દી
ઠે કેમ થાસે સુખ, કોગટ દુખ ધરે નીરધાર એ પાપીને માર પેજાર
પુરવછાયા—વચન એવાં સાંભળી બોલી ફુલવતી નાર. મેણા સુને દે
ખરી ભલી રતુકાર સુંદર મારો સાહેબો હું સુંદરની નાર સુદર વીના
હુ શું કરૂ. મારો ધીક ધીક અવતાર. મેં આતુ જાણીયું નહિ સુંદર
એ કામદાર હવે હુ એની દાસી છુ એ મારો સાચો ભરથાર આવે
તો હમણાં વરૂં ફરૂં ફેરા ચાર. હેતે પ્રીતે ભાવશુ એને જમાડું કણ
સાર. ચોપાઇ—સવારે આવશે ભરથાર એતો લેવા ગયો છે હાર સા
મગરી આપણ જપે કરીએ આવેતો વેગે ફેરા ફરીયે વહેલી થાને તુ
રતુકાર પઇશા લેને તુ જાને બજાર, તલ જવ ને ગીદલ નાડાછડી,
લઇ આવતુ આની ઘડી. એક વીપને તેડી આવ હાથેવાળો ઝટ મે
ળટ મેળાવે તયારે રતુકાર કહે સુણુ બામ એતો ઉતાવળનુ નહિ કામ
વાત કહુ તે મનમાં ધરજો આવ્યા કેડે ગમે એમ કરજો ગતી ગો
વિંદની ન કળાય લખ્યા લેખ હોય તેમ થાય એમ કહીને કરયો ઉ
પદેશ. ફુલવંતી સુણ્યું નહિ લેશ. અતિ આનંદમાં બની બેની, સજણ.
પ.થરી પુંખની વહેલી પછી જોઇ રહી ત્યાં વાટ ન આવ્યો નાથ
થયો ઉચાટ એકલાં રહીએ આકુ હામ. ઘણી ગભરે વિતી ત્યાં જાગ
સુંદર હાર લઇ [illegible] [illegible]. કેમ ફેરો સવ ફળ્યો. રસ્તે થાય છે મા
ન શુકન તારે પેલા વિચારતું ગત જોસતરીએ તે રથ મોઝાર બે

ઠો માટે કોપી હશે નાર પ્રભુ તુજને ગમે તે ખરૂ હુતો ધ્યાન તગા રૂ બરૂં પુરવછાયા—હરણુ ડાબાં ઉતરે વશીયલ ડાબો જાય. કળકળી યો કળકળ કરે થરથર ધરૂજે કાય. તો પણ ચાલ્યો આવીયો પોતે નગરની પાસ. દરવાજા બીડ્યા તાંહાં દેખી થયો ઉદાસ થાકયા ચડે ડો આવીયા વેગે સુતા સાર. સાદ કરે સુંદર ઘણા કોઇ બોલે નહિ લગાર. ચોપાઇ—સુંદર સાદ કરે છે અપાર, પોળીયો ન બોલે લગાર જાગે જે કોઇ ધનનો ધણી જાગે જેને ચીંતા ઘણી. જાગે રાત અંધારી ચોર, જાગે ધન વરસતો મોર, જાગે જેના ઘરમાં સાપ જાગે જેનું દિકરાનો બાપ જાગે જેના માથ વેર. જાગે જેને બહુ ફીકર. જાગે જે કામએ જાર જાગે જે સકુળની નાર. પોળીઓ જાગ્યો નહી લગાર. સુંદર ઉભો તેણે દાર શ્રમ પડાયો થાક્યો સહી અરે દઇવ જાણે તે કહી. પુરવછાયા—દોહોડ પોહોર રેણી ગઇ. ઉઠયું નહી ત્યાં કોય. સુંદર આશા છાંડીને વીચારે મન સોય છેલ્લા સાદ કરૂ સહી. સુણતાં ઉઠે કોય, તો તો કામ સરે સહી, નહીતો વીપરીત હોય. ચોપાઇ—સુંદર સાદ કરે દશ બાર, પોળીયો ન બોલે લગાર, ત્યારે મનમાં વીચારે વાત હવે ઘણી ગઇ છે રાત. એક રૂડી દોડી પરસાલ માટે સુખ રહુ ત્યાં લગાર. ઘેર સુવાનુ ન સુખ હોય કારણ ગોદડી પાથરે સોય. ચોફાળ પાથર્યો તેણીવાર સુંદર સુતો તીયાં નીરધાર, ઢાલ તરવાર ઓશીંગે મુકી. પછે સુંદર પડીયો છે ઝુકી તીયાં નીરધાર ઢાલદાર એક વીઘન થયું તેણીવાર થાકી ગયો હતો પ્રધાન નીદ્રામાં નહિ તેને ભાન. પુરવછાયા—ચંદ્ર વેરી વાદળાં જળ વેરી શેવાળ; પુરૂષ વેરી નીદ્રા ઘણી મછને વેરણ જાળ. તેમ સુંદરને નીપજ્યુ નીંદ્રામાં તે ઠામ મનની વાત મનમાં રહી અકળાતો આરામ

મણીધર મોટો નીસર્યો ફરવા દરથી બહાર, ખુશબો આવી તેહની આવ્યો તેણે ઠાર. ચોપાઇ—જયાં સુદરે કર્યો આરામ ભોરીંગ આવ્યો તેણે ઠામ. છાતી ઉપર બેઠો જાણ સુંદર લહેર ખાતો પ્રમાણ. સુદર નીદ્રા આવી અપાર, તે તો જાગે નહિ લગાર ચુવા ચંદન પેમલ અંગ. તેને આનંદ પામીયો રંગ. ફેણ ચઢાવી ડોલે અપાર અઘોર નીંદરામાં છે કામદાર તેને સુદ્ધ નહિ લગાર. પાછુ ફેરવ્યુ તેણીવાર. પુરવછાયા.—સુદરે પાછુ ફેરવ્યું કર અડકયો તેવાર ભોરંગને વાગ્યું સહી. તેને કર્યો ચટકાર હાથ તણી જે આંગળી તેને કરડયો અપાર હળાહળ ચડી ગયું ઉઠયો ત્યાં કામદાર. ચોપાઇ—જેવા ઉઠવા જાય કામદાર લેહેર આવી પડયો તે ઠાર. તેનો પડતામા છુટ ગયો પ્રાણ તે તો વાત ન કોઇને જાણ. રાત અજવાળી ચટકી અપાર સોડ તાણી સુતો કામદાર. સબવત થયું છે શરીર તેને કોણ પાએ ત્યાં નીર એક કઉતક કારમુ હોય ગઇ હતી હરીનીકળી નહિ દેય એક ધાંચણ પુત્રી નીરધાર. તેતો રહે છે નગરથી બહાર મંત્ર જંત્ર જાણે છે અપાર. તેને તાગી મુકી ભરથાર. પાસે દ્રવ્ય તણો નહિ પાર મન માન્યો ખોળે ભરથાર. તેનો ફરવાને નાસરી બહાર ફરતાં ફરતાં આવી તે ઠાર સુતો દીઠો પુરૂષ નીરધાર જોઇ મનમાં કરયો વીચાર. ડાકણ પુત્રી જોઇ રાજી અપાર જે હાયને મારો ભરથાર ઉભી રહી તયાં ટગમગ જોય સોડ તાણીને સુતો તે સોય. તે તો મુખે બોલી તેણીવાર હડો ઉઠોને મુજ ભરથાર. સોડ ઉચી કરી જેટલે સુંદર સુતો દિઠો નેટએ આજ સફળ થયો અવતાર હુંતો રૂડો પામી ભરથાર મારા ભાગ્ય તણો નહિ પાર. આજ ભડકયા શી જુ ગદાધાર. પુરવછાયા—હરખા જોતાં મનથીરી ડાકણ પુત્રી સાર, છેડો લઇ ઉચો કર્યો. દિઠો તયાં કામદાર ઉજેણીથી આવીયા નીદ્રાળુ

જ સ્વામ બોલો બોલો મુજ થકી પોચે મનની હામ બોલાવ્યો બોલે નહિ આતે શું કહેવાય અંગ બધુ તે જોઈવળી કરડગે મણીધર તયાંય ડંસ કરયો છે આંગળી તે જોયો કામન. વીખ વાળુ આણી ઘડી દુર કરૂ વીઘન. ચોપાઈ—ડસ્યો દીઠો આંગળીએ ભોરંગ તેનુ ઝેર ચડયું છે. અંગ હમણાં જીવતો કરૂં ભરથાર ઝેર ઉતારૂ આણી વારા આંગળી મુખ લઈને સાર મંત્ર ભણીને ચુશી તેણીવાર ઘટીકા બે થઈ છે. જયારે પ્રાણ આવ્યો દેહમાં તયારે ઉઠી બેઠો થયો દા મદાર જુવે તો પાસે દિઠી નાર. ત્યારે મનમાં કરે વિચાર. મારી પાસે આ કયાંથી નાર. પુરવછાયા—કોણ છેરે તુ કામની સાચુ બોલ વચન. ડાકણ સાકણ કે વંતરી કેહેને આને દન. કરજોડી કહે કામની સત્ય કહુ આ ઠાર હું ઘાંચણની દીકરી પામી તમ ભરથાર. ચોપાઈ—સુંદર મુખથી બોલ્યો વાણ. નારી ઘેલી દીસે છે પ્રમાણ તમે ઘાંચી અમે રાજન ઘેલી થઈને શુ બોલે વચન. ત્યારે નારી બોલી તેણીવાર એમાં કોણ ઘેલુ ભરથાર તમને કરડયો હતો ભોરંગ. તેનુ ઝેર ચહડયુંતું અંગ. તેતો ઉતારયુ તેણીવાર સજીવન કીધા ભરથાર નહી માને તો ઝેર ચઢાવુ હુંતો તમારે ઘેર આવું ત્યારે બીન્યો અતી કામદાર ત્યારે ઘેર હું આવું નાર. પાસે પડયો દીઠો ભોરંગ. તેને ઝેર ચડયું છે અંગ સાચી વાત જોઈ કામદાર ઘેર લઈ ત્યાં ચાલી નાર. પોતાને ઘેર લાવી સુંદર સાથે પરણી પ્રેમરસમાં લીન બની આણંદથા દીવસ ગાળવા લાગી એક દીવસ બંનેજણ બાજી રમતાં હતાં ત્યારે સુંદરે કહ્યું કે હવે અમને અમારે ઘેર જવાની રજા આપો ત્યારે તે બોલી કે જો તમે ઘેર જવાનું નામ લેશો તો તમને પાછું ઝેર ચઢશે તો પ્રાણ જશે. તે સાંભળી સુંદરને બહુ

સ ચઢી અને બે ચાર લાત જડી કાઢી તોપણ તે બોલી નહિ અ
ને પોતાનું ચરીત્ર બતાવી વસ કરી લીધો ભદ્રાવતી વીશે શુ થાએ
શુતા ઉઠયા પોતે રાજન રેણી વીતી ઉગ્યો દન. જુઓ ઘેર આવ્યો
કામદાર જઇને પુછો તેની નાર. ઘોડો ઠાલો આવ્યો દુવાર નથી આ
વ્યો તે કામદાર. ભદ્રસેને તે સાંભળી વાત શુ થયુરે દીનાનાથ ઘો
ડો કેમ આવ્યો એકલો ઘેર ખબર કરાવો રૂડીપેર આડા અવળી
દોડયા અસ્વાર કાંઇ આવ્યા નહિ કામદાર. હલકલ્લો થયો ત્યાં જાણ્યુ
ત્યારે રાજા બોલ્યો વાણ્યુ જુંવો જુંવો એ પ્રધાન એને શુરે થયું
વીધન પ્રધાન આવે નહિ આ ઠામ તો અન્ન ખાવું છે હરામ નહી
તર પાડુ મારી કાય અગનીમાં બાળુ હુ સહી પુરવછાયા—અગનીમાં
નીશ્ચય બળુ એમ વિચારે આપ. એ પ્રતિગ્યા માહરી અણહુતપાહોક
પાપ. એવા સમ ખાધા સહી ચેન નહિરે લગાર ઘરમા ફુલવતી ૨ડે
રૂવે ઘણું કુતુહાર રઇયત સરવે કળકળે સોકાતુર સહુ હોય. સુંદર બે
ઠો મોહોલમાં કળી સકે નહી કોય ચોપાઇ—સુંદર બેઠો મેહેલ મો
જાર ચોપટ રમે છે નરને નાર રાત ગઇ છે. ઘટીકા ચાર સુદરના
પડયા પોબાર. તેણે સમે પ્રદેશી જોડ મોહોલ હેઠે નીસરયા તેહ. તે
તો વાત કરતા જાએ. નગરમાં થગો છે અન્યાય. રમતાં રંગ મચ્યો
છે અપાર જીત્યા સુંદર તેને હાર પછી પાસા લીધા છે નાર. બહુ
વીત્ર નાખ્યા પોબાર વાત કરતા પ્રદેશી જાએ જો ન આવે સુદર રાયે
આઠ દીવસે વળી પ્રમાંણુ અગનીમાં બળશે નીરવાણુ સાંભળ કહુછુ
તુને હવે શીખ દેને તુ મુને ત્યારે મુખથી બોલી બામ મુજ દુખણી
નો તુજ વીસરામ. થનાર હશે તે દેશુ થવા પણ તમને નહિ દેઊ
જવા તમ વીનાનું નવ રહેવાય. ઘડી એક સો વરસની થાયે મેતો
શા કિધા અપરાધ સંતોસ્યા નહી કોઇ સાધ મેતો દેવળ ડુંગર બાં

ધ્યા તેમાં દેશ પ્યારા ટાળ્યા. મેં તો વગડામાં પાડીશુ વાટ મેં તો અગ્રી ના ઉતારયા ઘાટ મેં તો ટોળામાં નાખી જાળ કોઈને કુડી ચડાવી આળ. મેં તો ગોત્રમાં કીધી સગાઈ મે તો પરણાવ્યાં બેનને ભાઈ મેં તો સાસુને મેણા દીધ મેતો એવાં પ્રાશ્ચીત કીધ. ચુરવછાયા—કાલા વાલા કરે કામની સાંભળો મારા સ્વામી બેઠા રહો તમ ઘર વીશે. જવાનું મુકો નામ. સુંદર વાણી બોલ્યો સાંભળરે તુ નાર મન ગમે તે કરો સહી અમે જાશુ રાજદુવાર જો ત્યાં હુ જાઉ નહિ તો રાજા છાંડે પ્રાણ તે માટે તુજને કહુ થાશે મોટી હાણ નારી વળતી ઓચરી. રાજા છાંડે કાયે તમને જાવા નહિ દઉં કરો કોટી ઉપાય. વળી જીવ જાશે તમ તણો સાચી કહુંછુ વાત. રીસ ચડી ઘણી મન વીશે સુંદરે મારી લાત કામની કહે મારો તમો બીજી મારા શ્યામ, તમને જાવા નહિ દઉં. મુકો મનની હામ. બીજે દીવસ એમ વહી ગયો થયો સંધ્યાકાળ ભોજન લાવી ભાવતાં ભરી લાવી થાળ ભોજન કરીને ઉઠયા સજા પાથરી નાર. આવો સ્વામી માહરા પોઢોને ભરથાર. રંગ ભોગ કીધો ઘણો સુખ પામી કામન નીદ્રા આવી તેહ ને. આવા લાગ જોઇ સુંદર પોપટ બનાવી દીધો ત્રણ દીવસ પછી તે પોપટના પાંજરા આગળ જઈ ઉઘાડી નખરો કરવા લાગી તેનો લાગ જોઇ પોપટ ઉડી ગયો વાંચણ પણ સમળી બની તેની પછવાડે ગઇ. પોપટ ઉડતો ઉડતો ભદ્રસેનની કુમારી કન્યા પ્રભાવતીના ખોળામાં આવી બેઠો. ચોપાઈ—ભલો દીધો મને કીરતાર પછી ઉચુ જોયું તેણીવાર, એક સમળી દીઠી ત્યાં જાણુ. પ્રભાવતી મુખ વાણુ ઉદ્દાબેગીન કહે તેણીવાર, તમે સમળીને મારો આ હાર. ધોકા લઈને વળી જોતી ધાએ. સમળી તીહાંથી નાઠી જાયે પોપટ સુંદર દીધો તે સાર રાખે કરસન કરે ઉચ્ચાર. આજ સફળ થયો છે અવતાર

અલો દીધો મને કીરતાર. પુરવછાયા—પોપટ રાખ્યો પરેમદા. સમળી જુવે તે જાગ. પ્રભાવતી ધારે નહી, ફાવે નહી કાંઇ લાગ. સમળી ધાછી વળી ગઇ મુકી મનની હામ, આશા ભંગ થઇ કામની કરતી ઘરનાં કામ. પ્રભાવતી બહુ પરેમથી. પોપટ મુકે ન લગાર. છાતી ઉપર રાખતી. તું મારો દીલદાર. ચોપાઇ—આવો આવોરે પ્રાણજીવન મારૂ તુજશુ બંધાણું મન, હુંતો દુખણી થઉ તે અતી આમ. મારા જીવતણા વીશરામ પોપટ આવોને આપણુ રમીએ ભેળાં બેશીને બે ઉ જણ જમીએ. મધ્યાનકાળ થયો તેણીવાર. મોહોલે સુતી પ્રભાવતી નાર. દાસી કોઇ નથી તવ પાસ. એકાંતે સુતી અવાસ, પોપટ પાસે રાખ્યો છે સહી. તેને જોડે છાતીમાં લઇ. કાંઇ જમસો પોપટ રામ, કર શંખુ હું આણે ઠામ, તેતો જમોને પ્રીતે કરી, નારીએ સજ પાથરી આવો સુઇએ તે પોપટરામ. મારે બીજાનું છે નહી કામ, છાતી ઉપર રાખે સાર, તેને મુકે નહીરે લગાર. પોહોર પાછલો દિવસ હોએ. પાસે દાસી તીયાં આવે સોયે. પોપટ ખોળામાં લઇ બેઠી જઇ ચાંહાં. એટલે સમળી આવી છે તીયાંહાં દીઠી સમળીને ચડી બહુ રીશ, ઉડતાબેગી છેદો એનું શીશ. ધોકો લઇને ઉઠી દાસી ધાઇ પુત્રી ગઇ તીયાંથી નાશી દેખી ધોકો નાઠી તીયાંથી નાર, મેં તો બોયો મારો ભરથાર. પછે આવી તે મંદીર માંહે આશ મુકીને બેઠી તીયાંયે. બોલી પ્રભાવતી તે નાર, સંધ્યાકાળ થયો તેણીવાર, મોહોલ પોતાનો છે એકાંત જોઇ પોપટને થાએ શાંત. દીપક બળે છે ચારે પાસ. તેણે થઇ રહ્યો ઉજાસ. પોપટ કાહાડયો પાંજરેથી બાહાર રાજા પાસે આવી તે નાર કાંઇ બેસાડી પોપટ રામ. મારા પ્રાણતણા બીશરામ. સુખડી લઇ મુકી તે પાસ તમે જમો. તે મન ઉલાસ રાત પડી ને સુતી તયાં નાર. એકલી પોતે મોહોલ મોઝાર દીપક બળે

છે ચારે પાસ. તેના તેજનો બહુ પ્રકાસ. પુરવછાયા—પ્રભાવતી સુની
ફરી હઇડે હરખ ન માય સુડા ઉપર હાથ ફેરવ્યો ગળે દોરડાં તી
યાં દોરી આ રેશમ તણી નાંખ્યા ગળાને દામ કોઇ પાપી નર નારી
એ કીધુ કુડુ કામ. ચોપાઇ—દોરી છોડી તે છુટે નહિ કાતરે કાપી
નાખી છે તહી એટલે થઇ રહયો કામદાર દેખી લજા પામી ઘણુ
નાર. પુંઠવાળી ઊભો કામદાર મુખથી બોલ્યો નહિ લગાર તવ નારી
એ વિચારયું મન તમે સાંભળો મારા સ્વામીન હુતો છું તમારી ના
ર. તમે સાચા મારા ભરથાર, ત્યારે મુખથી બોલ્યો કામદાર હુતો
તેસી દીસે છે નાર. અનઘટતું તે કેમજ હોયે સુણી હાંસી કરે સૈ
કોયે એનો લાજ ભરેલુ કામ ફરી એવું માં લેશો નામ. પુરવછાયા
—ઘટે નહિ એ મુજને કરવું કુડુ કામ ધરમ નહી પ્રધાનનો વિચા
રો મન ભામ. સુણતાં બોલી સુંદરી તપી વીરહને તાપ, સાચા સ્વા
મી છો તમો અવર ભાઇને બાપ ચોપાઇ - સચુ માનો તમે કામદા
ર તમે સ્વામીને હુ છુ નાર આવો ફરીએ તે આંટા ચાર. ભેળાં બે
સી જમીએ કંસાર સુંદર બોલ્યો મુખથી વચન તુ તો સાંભળને
કામન હુતો રાય તણો દીવાન એ વાતે પામુ અપમાન પુરવછાયા—
તમને હુ છોડુ નહિ સાચુ માનો સુંજાણ. જો ના કહેશો મુખથકી
કાઢીશ મારા પ્રાણ તમે નહિ જાઓ જીવતા શીદ પાડો મને ફાળ
દીઠી એબજ માહરી માટે આણુ કાળ. ચોપાઇ—માટે માનોને માહ
રી વાત નહીતો થાશે એકની ઘાત, ત્યારે બીનો સુણ કામદાર ભલો
ભલોરે તુ વીશ્વાધાર એકે પુરૂ ન આપ્યુ અનુ ફાટલ ગોદડી કરવા
એન બીજી ડાકણ પુત્રી સાર તેણે પોપટ કીધો તે ઠાર. વળતી મુખ
થી બોલ્યો કામદાર જેમ જેમ કહે તેમ કર હુ નાર. આવો આંટા
ફરીએ ચાર એવુ શુણતાં રાજી થઇ તે અપાર. ફેરા ફરીઆ પછે તે

ઘડી તેને વાર ન લાગી વળી, હતે પ્રીતે જગીબા કુંસાર બહુ લાજ
કરતી નાર. તે રેણી વહિને જાય ત્રીજા દિવસની વેળા થાય એટલે
પ્રભાત થયો તેણીવાર દાતણ પાણી કરો કામદાર દાશીને કહી મુક
શુ આ વાર. કોઇ આવે નહિ આણે દ્વાર, તેની ખબર રાખો રૂડી પે
ર નર નારી કીજે શુણ લહેર. દાતણ કરી રહ્યા કામદાર. એક કું
ડીઓ કીધો તઇઆર પછે નારી કહે તેણીવાર આમાં બેસો તમે કા
મદાર. પુરવછાયા—રામે કુંડીઆને જોઇ કરી. બોલ્યો તેણી ડાર, એ
માં કેમ ઘલો તમો એમ કહે કામદાર. વળતી નાર એમ કહે તમે
શુણો મારા સ્વામ કુંડીઆમાં પેસો સહી. ચાર ઘડીનુ કામ. ચોપાઇ—
બે ચાર ઘડીનુ છે કામ કોને ખબર ન થશે સ્વામ તમને કહેતાં પડે
વિચાર મારી જીભ કાપુ આણીવાર પછે કુંડીઆમાં પેઠો કામદાર ઉ
પર ઢાંકયુ નાર. શુંદર સગરે સારપ્રમાણુ મધુશુદનજી રાખજો મા
ન. પાજરેથી છોડો તમે શામ કુંડીઆમાં પેઠો આણે હામ મારા દુ
ખનો ન આવ્યો પાર. ભલો ભલો તુ સિરજાધાર. કુંડીઆમાં પેઠો
સહી. ઘડી થઇ બેચાર ઉડદાળેગી જોઇ કરી રૂદન માંડયુ નાર પોપ
ટ સમળી લઇ ગઇ તે નવ રાખી તપાસ ચેન પડે નહી મુજને ન
આવીશ મરી પાસ. એમ કહી ઉઠી ખરી. ધોકો લીધો નાર દાસી
ને ઝાલી કરી મારયા ત્યાં બે ચાર. ચોપાઈ—આવી વણ ગુને મારી
હું રાંક વણે ગુને તે મારી અમને ઝાઝી વાત તે શું કહીએ તમને
પોપટ આવ્યે હું તો એક પાસ તેને સમળી લઇ ગઇ આકાશ. ક
હો એવડો શો અમારો વાંક. વણુ ગુને મારી હુ રાંક માતા આવી
પુત્રી અવાસ કહે શાને શો અમારો વાંક વણુ ગુને મારી હુ રાંક.
માતા આવી પુત્રી આવાસ. કહે શાને મારી તે દસ પ્રભાતની બો
લી તે વાર. શોધ પડી ત્યાં રાજકુમાર એક પોપટ આવ્યો તો આ

હી તેને સમળી તે લઇ ગઈ દાશીએ નવ રાખી તપાસ સમળી લ ઇને ઉડી અ.કાશ. તેની રીસ ચડી મુને ખરી માટે દાશીને શીક્ષા કરી પુરવછાયા—હવે કોઇ આવે નહિ માતા મારી પાસ. રસોઇ કરી હારે જમુ હું પોતાને અવાસ. એક ડંડીછે માળીઓ બીડીઆં તેના દવાર ભોજન કીધાં ભાવતાં જમાડયો ભરથાર. ચોપાઇ—તે દીવસ એમ વહીને જાય. સંધ્યાકાળની વેળા થાય ત્યારે સુંદર કહે વચન તુતો સાંભળને કામન રાજાએ પણ લીધું છે જાણ અગ્નિમાં બળવું નીરધાર. આઠ દીવસ ા વાયદો હોય તેમાં પાંચ વીતી ગયા સાય તે નો છે મુજને સંતાપ નીશ્ચે બળશે તારો બાપ તે માટે હુ જાઉ ઘે ર આગ્યા દેતું રૂડી પેર. તેવારે કહેછે દઉ નહી જાવા થનાર હશે તે દેશું થાવા તમે રહો સ્વામીજી મુજ પાસ મુને કરશો નહી નીરાસ પુરવછાયા—માંડયા પાસા સોગટાં જે છે નરને નાર રમત લાગી રં ગશુ તેને પાડયા પોબાર. પ્રભાવતી જીતી સહી હારયા ત્યાં કુમદાર બીજીવાર પછે નાંખીયા વળી પાડયા પોબાર રમત ઝડ મચી રહી ઠોકા થયા અપાર રખવાળો બેઠાં સહિ ઢળીતા તે સો ચાર. ઠોકા કા ને સાંભળ્યા રખવાર પોકાર છે. જેહ સાંભળતાં અચરત થયા જોતાં મનમાં તેહ. ચોપાઇ—સુનોએ સુનોએ તુમચાર ઠોકા હોતાહે મેહેલ મોઝાર ઉસ ખાતર કેહને હે તમકુ રીસ કરગે હમકુ સાવચેત બેઠા થઈ જાણું તવ સુદર બોલ્યો વાણ, જાવા દયો મુજને નાર હું તો માનુ તમારો ઉપકાર. પુરવછાયા—નારી વળતું એમ કહે પ્યારી કહુછું વાત તમને જાવા નહિ દઉં. કરશો નહિ ઉતપાત. કાલાવાલા કીધા ઘ ણા તોયે માને નહિ લગાર રીસ ચડી મન અતીઘણી ધોલ મારી બેચાર નારી પડી પૃથ્વી ઉપર મારો બીજી લાત તમને જાવા નહિ દઉ કહુછું સાચી વાત. ચોપાઈ—જાવા નહિ દઉ તમને કંથ જાને

કરીશકો કલપાંત માટે રીસ ઉતારો સ્વામ, પુરો તે મારો મનની હામ સ્ત્રીએ ચરીત્ર કીધાં રીસ ઉતારી બરથાર પછી રંગભોગ ત્યાં કીધ. પ્રભાવતીને બહુ સુખ દીધ સુંદર કરે છે મન વીચાર જેમ તેમ સુખે રહે નાર. એટલે સુતી પ્રભાવતી જાણુ ભર નીદ્રા આવી તેને જાણ પછે ચિંતરે ત્યાં કામદાર ખરો લાગ આવ્યો નીરધાર સુંતી મુકી આવું ઠાર. બારીએથી ઉતરૂ આણીવાર. પુરવછાયા—એમ જાણીને ઉઠીઓ બારીએ આવ્યો સોય રાંઢવું એકજ બાંધીયુ જેમ ન જાણે કોય, હળવે હેઠે ઉતરયો જોતાં તેણીવાર બીક ઘણી મનડા બીજે ઘરે બહુ કામદાર ચોકીવાળા જાગીયા જોતાં તેણે ઠામ ભુસકે બારે થયો. બોલ્યા મુખથી આમ ચોપાઇ—કોનબે કોનબે દેખો ચારો સબ રહો તુમ હુશીયારો કોઇ ચાકર પડીયા ચોકમાં દેખો રશી બાંધી હે ગોખમાં આપણા ચેકીવાલા હે ભાઇ અપને રોટી ગમકી ખાઇ લેતાં બરછી ઢાલ તરવાર કમરમે બાંધો કટાર ચોર ભગો ઉભી બજા ર કુકે ઢગીત થયા હોંશીયાર રાગસે ઢળીત જે કહેવાય તે તો સુંદર કેડે થાય, રાત બે પોહોર ગઇ છે જાણ દીઠો નગર શેઠ પ્રમાણે, ના સુ કરે છે પુત્રને બાપ દીપક બલે ને બેઠા છે આપ. મોતીચંદ શીવ ચંદ એનુ નામ સુંદર આવ્યો તેણે ઠામ. તયાં તો આવીને ઉભો ર હયો, શેઠને સમાચાર મુખથી નહયો પુરવછાયા—રાખ રાખ શેઠ મુઝને જીવ દયા પ્રતીપાળ. ચોરસ્યું રાજા તણો તુ મુજને ઉગાર પુ ત્ર પીતા બે જોઇ રહયા, હવે કેમ કરશુ આજ; સરણાગત ઉગારૂ યો. લજ્જા રાખે મહારાજ. એમ કહીને ઉઠીયા આવ્યા ઘર મોઝાર નારીને કહે સાંભળો. શો કરવો વીચાર. ચોરને લઇ સંતાડવા જુવે વાણથી જેમ ઉગારૂં તુજને ખરો. પછી ખરૂ તુજ ભાગ. ચોપાઇ— વીચાર કરે છે. નરને નાર એટલે ઢગીત આવ્યા સો ચાર બોલ્યા બે

તુમ સાહુકાર ચોર આવ્યો તારે દ્વાર. ભાંગો ભાંગો ઉનકા કમાડ, એસા કામ કરે સાહુકાર હળીલ બોલ્યા તેણીવાર. થરથર કાંપે તે ઘર મોઝાર શેઠ કહે કરવુ એવું કાજ, જેમ આપણી રહે વળી લાજ પરપંચ કરીને ઉગારૂ માટે પુત્ર ભેગો સુવારૂ પછે ચોરને તે સાહકારી સી પુત્રી ખાટલામાં સુઇ રહી હતી તેના ભેગો સુવાડ્યો ત્યારે સુંદર બોલ્યા વાણ હુનો હુ દેઢ પ્રમાણ. ત્યારે શેઠે વીચારયું આપ. જીવ ઉગારૂં તો બેસે ન પાપ; ત્યારે પુત્રીએ કરયો વીચાર દીધો ઢેડ મુને ભરથાર પીતા કહેતે ચડાવું શીશ નહિતો દુભાય શ્રી જગદીશ, જેમ નશીબે લખ્યું તેમ હોય તેમાં દોશ નદેશો કોય. પછે પુત્રીને આવ્યુ જ્ઞાન ભલુ કરશે શ્રી ભગવાન મારા શીરનો છે છત્રજ એહને આપુ મારી દેહ. એમ કહી તે ચોરને છોકરીએ પોતાની સાથે સુવાડ્યો ચોકીયાતે બારણા ઉઘાડ્યા. શીપાઇ અંદર દાખલ થઇ તપાસવા લાગ્યા તપાસતા તપાસતા જ્યાં સુંદર થરથી કંપી રહ્યો છે ત્યાં આવ્યા તે જોઇ સાકરબાઇ બોલી કે અહીંઆં મારા ભરથાર પતી વગર બીજુ કોઇ નથી માટે તમે જાઓ. સાકરબાઇના આવા વચન શાંભળી ચોકીદારો ચાલી ગયા. સાકરબાઇએ સુંદરને ઉઠાડી કહ્યું કે હવે તમે મારા પ્રાણધાર થઇ ચુક્યા છો માટે ચાલો ચાર ફેરા ફરીએ સુંદરે તેમ નહી કરવાને બહુ સમજાવી પણ તેણીએ પોતાની લીધેલી હઠ મુકી નહિ. સુંદરના કહેવાથી સાકરબાઇ પોતાની મા પાસે આવીને પોતાની હકીકત કહી પણ તેની માનતા તે ઢેડ સાથે પરણવાનો પોતાનો નહી વીચાર દરશાવ્યો. તે જાણી તેનો પીતા તથા બાઇ બહુ દીલગીર થયા. સાકરબાઇ પોતાના ઓરડામાં આવી તેના બારણા બંધ કરી સુંદરને કહ્યુ કે ચોપાઇ—આવો આવો મારા ભરથાર તમે બીક માં ધરશો લગાર માતા પીતાને પુછી વાત [illegible]

જને કહે છે નાથ. નારી કહે તમારે શુ કામ ઝાઝી વાત ન કીજીએ શામ ત્યારે સુંદર કહે તેણીવાર તારે ગમે તે કર તું નાર. પુરવછાયા ચાર કળસ તે માંડયા હોમી ઘીની ધાર ચર ભક્ષી કરીને ઉઠયા મગર વરતયા ચાર ત્યાંતો આરોગાંયા કણુસાર પરણી ઉઠયા રૂડી રીત માંહોમાંહે વાધી ઘણી પ્રીત. ઉષણોદકે કીધાં પછે સ્નાન અંગે પહેર્યાં વસ્ત્ર નીધાન. ભોજન પંચામ્રત પકવાન. બીડી કરી ખવરાવ્યા પાન ઉપમા બહુ સ્વામીને દીધ પછી મંગળ આરતી કીધ રૂડી પુષ્પની સજ્જા તઈવાર. આવો પોઢો મારા ભરથાર વીલાસ કરયો છે નાર. હરખ પામી ઘણુ મન નાર. પાન સોપારી એલચી ચાર દેછે સ્વામીને નીરધાર. પુરવછાયા—તે રજની એમ વહી ગઇ. થયો પ્રાતુસકાળ, મુખ મંજન કીધું સહી સેવા કરતી નાર. ચંદન દેહુ ચરચીયું. પુષ્પ સમરપ્યા હાર હરખ અતી હઈયા વીશે રૂપ તણો અવતા. ચોપાઇ—એવી પુજા તે કીધી નાર મોહોલથી ઉતરી તેણીવાર માતા પાસે પુત્રી આવી જયારે. રીસ કરીને બોલી એમ ત્યારે, મારા ઘરમાં તુ માં આવીશ. મારૂ ઘર તુ અભડાવીશ, તેં તે ઢેડ કર્યો ભરથાર. તુ તો છેટી ઉભી રહે બહાર, માત પુત્રી કરે છે વાત એટલે ઘરમાં આવ્યો તાત. મોતીચંદ કહે સુણ બાઇ. તેં તો ઢેડશુ કરી સગાઈ. એ વાત કંઇ પેર સંતાડુ. લોકને મુખ શુ દેખાડુ મારૂ મરણુ આવ્યુ આણીવાર. નહીતર મારૂ પેટ કટાર એમ કળકળે શાહુકાર. તત્ર બોલી મોતીચંદ નાર. સ્વામી ચડી જુંવો આવાસ. વેગે જાઓની ઢેડની પાસ કપટી રૂપ વીશકરણુ હોય તેણે પુત્રી લોભવી કાય, એવો પુરૂષ ન દીઠો કોય કાંઇ કારણ એમાં હોય. એમ કહી શેઠ ઉપર આવીને જોયું તો સુંદરને દીઠો. બન્ને ખુબ હેતથી ભેટયા શેઠ રાજી થયો. આ પ્રમાણે સકરબાઇ અને સુંદર બંને રંગરાગમાં

ગુલતાન બની ગયા છે. રાજાને બળી મરવાના બે દિવસ બાંકી રહયા તેની ચીંતામાં રાજા પડયો છે. સુંદરનો જીવ રાજામાં વળગી રહયો છે. પણ સાકરબાઈ સુંદરને જરાપણ પોતાની આગળથી ખસવા દેતી નથી. સુંદર બહુ સમજાવે છે બહુ વીનવે છે પણ તેણી હા કહેતી નથી. સુંદર બહુ ખીજવાઇ ગયો તેને તરછોડીને પાછુ મારી કામન. પણ નવ મુકે નીરધાર; તમે બીજી મારો શામ. પણ જાવાનું નવલે શો નાંમ. ત્યારે ધોલ મારી કામદાર મોહોલમાંથી આવ્યો બહાર. પરસાલે આવી બેઠો સોએ જતાં આવતાં માણસ જોએ પુરવછાયા— માણસ સઘળાં જોઇ રહયાં, આ સુદર કામદાર તતક્ષણ તેતો દોડી યા. આવ્યા રાજદ્દુવાર. વધામણી એ અમતણી દેખાડુ કામદાર વચ ન એવાં સાંભળી હરખ પામયો અપાર તે ઘડી રાજા ઉઠીયા તેડવા પોતે જાત મહાજન સરવે ભેળુ થયુ ઉલ્લટ અંગમાં ન માય. ચોપાઈ--તેને ઉલ્લટ અંગ ન માય આવ્યા મોતીચંદને ત્યાંય આવ્ય મ લપતર ત્યાં રાજન મોતીચંદનું માન્યુ મન રાજા મુખથી બોલ્યો સોય. મુજને સુદર દેખાડો કોઇ મોતીચંદ ગયો ઘરમાંય સુંદર ઉભો છે વળી ત્યાંય છેડે વળગી છે કામન જાવા નહિ દઉ સ્વામીન સુંદર ઘણો કરે છે ઉપાએ સુંદર ચાલો તેડે રૂંજન તયારે મુખથી બોલી કામન મારા સ્વામી જો બહારે જાય અહી પાછો ન મુકે રાય. તયારે શોરે અમારો તોલ જાતા રહે પછે બોલ્યા બોલ. મોતીચંદ સમજાવે.બાળ, પણ ફાવે નહિ કાંઇ તાલ વીચારીને મનમાં રહયો. રાજા પ્રત્યે બોલજ કહયો તમને તેડે છે કામદાર. રાજાને મેલો તેણે હાર તોય પણ ન મુકે નાર મુખે કહેતી તે નકાર. પુરવછાયા—તતક્ષણ રાજા ઉઠીયા આવ્યા મોહોલ મોજાર સુંદરે દીઠા જેટલે છુટી આંસુ ધાર. ભુજ ભીડીને ભેટીયા ભલો ભલો કામદાર દરબાર ચાલો આપ

ણી તવ મુખથી બોલી નાર. ચોપાઇ—તયારે મુખથી બોલી નાર, તમે મારા પીતા કેરે દાર ગોને હુ પરણી રાજન એતો મારો છે સ્વામીન. અહી થકી જો આળગો જાએ પાછો એ નવ આવે રાએ. કાંઇ જોર ન ચાલે લગાર અમે રાંક વરણથી અઢાર. તયારે રાજા બોલ્યો વાણુ મારી પુતરી તું પ્રમાણ તુ મોકલ રૂડીપેર. એતા આવશે તારે ઘેર નારી કહે તમે પાળો બોલ રાજ વચનનો આગોલ કેલ તો મુજને આવે વિશ્વાસ તો હું મુકુ તમારી પાસ તવ રાજા બોલ્યા મુખે બોલ આલે મારા બાપનો કોલ તમે ધીરજ ધરો લગાર. એવી હઠ ન કીજે નાર. પુરવછાયા—કોલ દઇ પાછા વળ્યાં સુંદર બેલો જાએ બારણે આવી ઉભા રહયા ગુણીજન ગુણ બહુ ગાએ ભાટ ચારણ ગુણી ગાંધરવ. બોલે જય જયકાર વખાણ કરતા તે સહી. ભલો સુંદર કામદાર ચોપાઇ—જોવા મળી ત્યાં વરણ અઢાર. મનમા સહુને હરખ અપાર. ભલે ભલે આવીયો પ્રધાન ઘણું હરખ પામ્યા રાજન પુરવછાયા—હરખ રાજા પામીઓ વરતયો જયજયકાર ખબર થઇ છે ત્યાં કને જયાં બેઠી ફુલવતી નાર તતક્ષણ વહેલજ જોતરી. બે ગીછે સુતાર વેગે વહીને આવીયાં. મોતીચંદને દુવાર ચોપાઇ—આવી આવી ફુલવંતી નાર. સાથ દાસી છે સુતાર દોડા ધાંગીઘેરી બાળ તે પણ આવી ત્યાં તતકાળ પ્રભાવતીને ખબરજ હોએ વહેલે બેસીને આવી ત્યાંએ. સરવે આવી મોતીચંદને ઘેર. હવે ગીપજે કેવી પેર પછે દેડી મોતીચંદની તન, આવી જયા પોતાનો સ્વામીન પાસે આવીને ઉભી નાર. બીજી ત્રણ નારી તેણે ઠાર ત્રણ દીઠી જયારે કામની રીસ ચડી ઘણી ભામની. સાકરબાઇ બોલી વચન. તમે ઘરમાં આવો સ્વામીને ચાલો ચાલો સ્વામીન ઘર માંહે. તમે શું રે બેઠા આંહે એવાં વચન સાકરબાઇએ કહ્યાં ફુલવંતીથી નવ જાએ સહ્યાં. એતો કે

મ કહે ભરથાર એમ કહી કાંડુ ઝાલ્યુ નાર. ચાલો ચાલો મારા સ્વામીન. આતો કોણ બેઠી દીસેછે કામન' ત્યારે પ્રભાવતી બોલી સોય, આતો કોણજ નારી હોય આવી છેડે વળગી નાર. છાનોમાનો બેઠો કામદાર ધાંચી કેરો પુત્રી જેહ આવી છેડે વળગી તેહ. ત્યારે નરી દીએ બહુ માન. જેણ ધણી ગોપીના કહાન. પુરવછાયા—સુંદર શરમ પામ્યું અપાર વળગિ કામન ત્યારે વળતે બોલીયો ભદ્રસેન રાજન. આતો હકીકત છે ખરૂં દીઠી નીજ કુમાર હળવે રહીને પુછીયું કહો આ શું કામદાર ચોપાઇ—બોલ્યા ભદ્રસેન રાજન પાસે દીઠી પોતાની તન આ વાતની નીપજ કામદાર અમને સમજાવો આણે ઠાર. સુંદર બોલ્યો મુખથી વચન ત્યારેતેં પુછો તમે રાજન; ત્યારે પુછે ઘાંચણને ઠાર, તારો કેમ થયો ભરથાર. ત્યારે મુખથી બોલી નાર. જીવતદાન દીધુ કામદાર. તે માટે અમારા ભરથાર. સાચુ કહયું મેં એણીવાર ફુલવંતીને કહયું વચન એને હાથે કીધું ભોજન. પછે પુછયું પોતાની કુમાર તારો કેમ થયો ભરથાર. ત્યારે બોલી પ્રભાવતી નાર. પોપટ થઇ આવ્યો કામદાર, તે માટે મારો એ ભરથાર એમાં જુઠુ નહીરે લગાર પછે પુછયું વણિકની કુમાર. તારો કેમ થયો ભરથાર સાકરબાઇ બોલી વચન, સાંભળો પીતાજી મારૂ વચન ચોર કહીને આવ્યો પ્રધાન, તેને આપ્યું મેં જીવતદાન, સીપાઇ મારતા હતા અને ઠાર, રાત ગઇતી તારે બે પોહોર, એને ઉગાર્યો નિરધાર પીતાએ સોપ્યો એ ભરથાર, તે માટે મારો એ સ્વામ, તમું કરોને મારૂ કામ પુરવછાયા—વચન એવાં સાંભળી વીસ્મે પામ્યો રાએ ભલા નસીબ સુંદરતણાં એ વાત સત્ય કહેનાએ વરતાળ કહે રાય સાંભળો સજા વીર સુજાણ પદ્મણી કન્યા કંઠ વરે તે સંભળાવો રાજન ફુલ-

વંતી વરે નહી, એહું પીરશુ અન; સુખ એતો પામે નહી, દુખ પામ્યો રાજન ઘાંચી કેરી દીકરી, તે કેમ વરે નીરધાર, પોપટ એને કીધો સહી પાંજરે ઘાલ્યો કામદાર પ્રભાવતી પરણે નહી, કરંડીયામાં ઘાલયો જેહ, કહયુ તેણે માન્યુ નહી ઉઠી ભાગયો તેહ. ચોપાઈ— પરણે પરણે વણીકની કુમાર, જેણે ઢેડ કરયો ભરથાર. એવાં વઈતાલે કહયાં વચન, વીર ઝાંખો થયો તે મન પછી વઈતાળ કહે સુણો રાય, મોતીચંદ કીધો વિદાય. મંડપ લીંપયો કનકની ગાર શોભે કામ તે મીનાકર પુરવછાંયા—ભાઝન આવ્યુ મલપતુ. મોતીચંદને દુવાર. આનંદ સઉને અતી ઘણો મંગળ ગાએ નાર વઈશાક શુદ એકાદશી ઉતશુ મંગળવાર, શુભ મહુરતમાં આવીયા પોતે ત્યાં કામદાર.

ચોપાઈ—સુંદર પરણવા આવ્યો ત્યાં સાર, હરખ પામ્યા છે નરને નાર પછે તોરણ પાસે આવ્યો સાસુએ મોતી લઈને વધાવ્યો. સાસુ પુખવા આવી ઝાર. હાથમાં લીધો સુવરણનો થાળ, પછે પોંખવા માંડયું કામન હરખ વાધયો પોતાને મન ધુસળ મુસળ નેરવઈ ત્રાક. પોંખી તાણીયું વરનું નાક. ગળે ધાટ ઘાધીને તાણયો, પછે હાથવાળો મેળવયે પછે માહેની મંગળ ગાયે. નાચ રંગ બહુ થાએ મોતીચંદે આપ્યા કન્યાદાન હરખ પામ્યો પોલ રાજન તયાંનો મંગળ વરતાં ચાર, હેતે ચિતયે જમયા કંસાર પરણી ઉઠયા રૂડીરીત, માંહો માંહે બંધાણી છે પ્રિત; મોતીચંદે જમાડી જાન પછે આપયાં ફોફળ પાન, પછી પેરામણી આપી સાર હરખ પામ્યા ભદશેન રાએ મોતીચંદે આપયાં માન, તેને ઉલટ અંગ ન માય. પુરવછાયા—રાજા વાણી બોલીયાં. સાંભળ તું કામદાર, હવે વહેલા થાઓ સહી પરણાવુ સુજબાળ પછે વીવા કીધો સહી પરણાવ્યો પ્રધાન રાજપાટ સોંપયુ સહી દીધા ઝાઝાં માંન પછે ઘાંચાની પરણી સહી પરણયો

ફુલવંતી નાર સુંદર તો સુખ પામીયો, ભાગય તણો નહી પાર કવી- જન તો વળી એમ કહે કરમજ મોટાં હોએ, માન પામે પ્રદેશમાં ગાંજી ન શકે કોએ, કરમજ જેનાં પાધરાં તેને વશ સઉ લોક, ક વીતા વાણી એમ કહે કરમ વીના સઉ ફોક કરમ વીના નર જયાં ફરે, તયાં ન પામે માન, જે નર છે અભાગીયો તેને સુધબુધ નહી સાન. ચોપાઈ— સુંદર પરણ્યો તે રૂડીપેર, સુખ ભોગવે સ્વરગની પેર, કામકાજ પુછી સઉ કરે. દેશ દેશ આણ સુંદરની ફરે એક દી- વસ થયો સંધયાકાળ, મોહેલમાં બેઠી ચારે નાર, મોહોલ મધયે આવયો પ્રધાન રાણીવી ઘણા દીધ માન પ્રભાવતી બોલી વચન, વાત કહુ સાંભળો રાજન તમો છોજી ચતુર શિરોમણી મહારાજ, એ ક અમારૂ કરોને કાજ, તમ આગળ વાત કીજીએ તેનો ઉતર અમને દીજીએ સમશાએ તે કેશુ સાર એમ બોલી પ્રભાવતી નાર, ચારે પાસે બેઠી છે કામન હેતે વાત કરે ચોમન ચોપાઈ—ચતુરાઈથી વાતો કીજીયે, આપો ઉતર તે સાંભળીએ, પછે રાણીયે શમશા કહી તેતો રાજા સાંભળે સહી. પુરવછાયા—નારી બોલી મુખ થકી સાં- ભળો ચતુર સુજાણ, પાંચ પચી વહાલા પુરૂષને તે બતાવો નીરવાણ પાન પાધને પદમણી, પરીમલ ને પોશાક, કાંઈક પુછો અવનવુ જે કહોતે વાચાએ ધનધન નારી તુજને ધન ધન રાજા કુમાર પાંચ કહા વહાલા પદમની તે કહોને અવીધાર કાજલ કુંકુંમ ને ફબેઠી કસુંબોને ને કંથ એ વાંચ વાલાં કામની વળી મુજને તુ પુછત સુંદર વાણી બોલીયો સાંભળ તું નાર, તમોમાં ખોટજ પાંચછે તે અમને દેખાડ. કુડ કુરૂપ કુ લક્ષણી, કુડી નાર કરનાર એ પાંચ નથી મારી કને, સુણો તમે અવીધાર. તમે કહોલાકે અમે એકલા, તમ સાથે છે સાત, તે પ્રતક્ષ દેખુ સહીં બતાવોને નાથ. તીર તરકસ

તરવાડી, ભસો ને તોખાર, બેહુ દુજે ચાળખો એ સાતે મુજ કને સાર ચોપાઇ—પ્રભાવતીએ વચન કહયાં, તેતો સુંદર સરવે લહયાં. વળી ફુલવતી બોલી નાર સાંભળોને મારા ભરથાર. મેં તો દુખ દીધું તમને અચી, તેથી જીભ ઉપડતી નથી. તમો છોજી ચતુરસુજાણ પુછુ તેને કહુ પ્રમાણ. પુરવછાયા— જે મચે ગંગાજળવસે જટા શિરાજે શીશ. નેત્ર ત્રણ કહો મુને. નહી ઉમીયા પતી ઇશ. તયારે સુંદર વાણી બોલીયો. સાંભળરે તું નાર. શ્રીફળ નામ છે તે હનું. સાંભળ તુ વીચાર. એક નળે નગ્ને ગટયો. તેને દીસેસોભનત તે હમણાં છે તમ કને તે બતાવો રાજન સુદર વળતું બોલીયો સાંભળ તું કાગન. જામો નામ છે તેહનું કહું હું તુજને વચન. એક પંખી ઉડે જીવ વીણ. બેસે જેમ ઠામ. મરણ પાસે દેખતાં તે કહો સુજને શામ તવારે સુંદર વળતો બોલીયો. મનમાં રાખી ધીર. તે પુછયુ જે કામની તેનુ નામજ તીર. બે રાણીને સુંદર કહે. તમે છો ચતુરસુજાણ. અમને ઉતર આપીએ હું બોલું તે પ્રમાણ. ચોપાઇ– તું તો સાંભળે ફુલવંતી નાર. રતનસેનની બાળ. મુરખો હતો મારૂ નામ. હું શું જાણું ચતુરાઇનાં કામ. એક વાતનો અરથ કીજીએ. પછે અમને ઉતર દીજીએ. સમસ્યામાં કહુછુ સાર. તમે સાંભળજો તે નર નાર. પુરવછાયા—નર બે ગયા નારીએ જગત જીવારણ જેહ તે વાહલી નારી નરને. મુજને બતાવો તેહ. ફુલવંતી એમ ઓચરી સાંભળો મારા શામ. તમો અમને જે પુછયું તેના કંચુકમાં છે ઠામ નર બે દ્રપે આગલા નારીને વહાલા અપાર. ગલસથલ ચુંબન કરે. તે બતાવો નીરધાર નેત્ર નીહ્‌કે સરવને સામુ ન જેવાને. તેમાં તે એ નર રહે અષ્ટ સત નરબાધ સમસ્યા ગ્રહી તે સાંભળો બસો ... એક તે નારતો પાસેજ છે, આઓ તુજ વીસેક તારી જનુનીએ

રચ્યો તે પાસે તારો કંથ. તે બતાવો સુંદરી વાત એમ પુછાત. કુ-
લવંતી વણતુ એમ કહે સાંભળો બાલન વીર ચાહલો નામ છે તેનું
મન રાખો તમે ધીર ચોપાઈ— મોલી બોલી વણીકની બાળ, અમે
રાંક વણીકની અદાગ. તેલ વેચીને પેટજ ભરીએ, તેની વાત ઝાઝી
શું કરીએ. અમે ગરીબ માણસ જેહ એતો રાજપુત્ર કહીએ તેહ.
એક વાત કહું છું તમને. તમે રીસ નવ કરશો અમને. એમ અમે
પુછુ વાત તમે સાંભળો મારા નાથ. સમસા મેં કહી એ જગ. તમે
સાચુ બોલો પરમાણ. પુરવછાયા—સાચુ બોલજો મુખથકી રીસ નવ
કરશો લગાર. વાતનો અરથ કીજીએ સાચુ કહુ અવીચાર પીળો પણ
પોપટ નહી કાળો પણ નહી નાગ પાખો પણ પંખી નહી, ડસે પણ
નહી નાગ કુંજમ પેમલ વહાલો ઘણો પદમ ઉપર રહે જેહ. પુછુ
તમે પેમદા. ભમરો નામજ તેહ નારી પણ નીરમળ નહી. કાળી પણ
નહી કોલ. દરે રહે પણ નાગણ નહી રાજા સાચુ બોલ. જે બાંધે
બલ બહુ ચડે. શોભે શુરને નાર. મરણ પામે બેસતાં તેનું નામ
તરવાર ચોપાઇ—શામ કુંવર ઘાંચીની બાળ. તેતો વચન બોલી રસાળ
એતે. નારી ચતુરા સોએ. તેપર મન નમારૂ મોહે. એમ કહીને બોલી
નાર મારી વાત સુણોને લગાર સાચુ કહો તમે મારા સામ મારા
મનની તે પુરો હામ. એક વાતનો અરથ કીજીએ, કીગતે તેનો
ઉતર દીજીએ. હુંતો સમશા કહું છું સાર. તમે સુણો મારા ભરથાર
• પુરવછાયા—નર એક નામાંકીત સદા સુત છે તેના બાર. ચલે એક
પછી બીજો સથીર નહી લગાર. ત્યારે સુંદર બોલીયો. સુણ તું ચ
તુરા નાર. પુરૂષ સંવતસર ભલા. સુત તે માસજ બાર આઠ કટકે
નર નીપજે. બે નારી નર ચાર. બે માંહે વચંડળ વસે. તે બતાવો
ભરથાર. ત્યારે સુંદર એમ કહે. સાંભળ તુ હામન. પલગ નામે છે

તેહનું. જે પર કજીરે સયેન સુખનું માડણુ સરવેનું જેને વાધે કામ તે વાહાલુ ઘણું તમ કને બતાંવ્ઃ તે શામ. અજુક્ષખ જે કામની વેણુ તો વેચાએ જેમ જેમ ખાધે સંચરે મુલ માંઘેરાં થાય. સુંદર કહે નારી સુણો. સમશા પુછુ નામ, જુગનેથી તે જાણીએ. પેમદા તેતો પાન. સોળ સાહેલીમાં રમે ખેલ ત્રણ કુમાર. તમ ઘર તે અમ દેખતાં તે બતલાવો બરથાર રાજ્ને લે તોરી દેખતાં દેખતામાં તો દેહ. હારે જીતે પોડજ કરે સામાં સોગટાં તેહ. ચોપાઇ—એમ માડો માંહે અરથજ કહયા. તે સમજીને રાજી થયા. એમ કરતાં થયો પ્રભાત, આનંદમાં તે વીતી રાત. મુખં મંજન કીધુ પ્રધાન, પછે સંભરયા શ્રી બગવાન. ઉના પાણી થયાં તયાર સુંદર નાહી ધોઇ ખંઇ તેને ઘોડે થયો સ્વાર. વેગે આવ્યા રાજ દુવાર. સુંદર આવ્યો સભા મોજાર. આવી રાજાને કીધો જુહાર. રાજાએ ઘણાં દીધાં માન. આવો આવો દેશ દીવાન. સુંદર વીના નવ ચાલે ઘડી. ઘણી પ્રિત જીવે સાથે જડી. સુંદર જે કરે તે થાએ સુંદદ વીના ઘડી ન રહેવાએ, સુંદર પ્રાણુ તણો આધાર, સુંદર આંખો કરે ઠાર, ભેલા એસી કરો ભોજન ઘણું સુંદરટે બાંધયુ મન, રાજાની રાણી છે પ ચાસ ઘણું કરતાં સુંદર શું હાસ્ય, મુંદર આવો કરીએ પંથ, ચાર રાણી કરે પથ બેશે કચેરી મોજાર આવો સુંદરનો દરબાર, સુંદર આપે તે રાજા ખાએ ભેળા અગોઆ દમવાને જાએ સુંદર જે કરે રજા બોલ. આજ નહી કોઇ તારે તોલ, લાડકો રાજાજીનો કહેવાએ સુંદર જે કરે તે થાએ. પુરવછાયા—ઘણા દીવસ એમ વહી ગયા. સુખમાં અપરમપાર, સુંદર સુતો મોહોલમાં પાસે ફુલવંતી નાર ઘર પોતાનું સંભરયું, માત તાત ને ભ્રાત. મળીએ વેગે તેહને, સુખ દુખ કહીએ વાત, ચોપાઈ—એમ સાંભરે માત ને તાત, બીજા આં

સાંભરે છે નીજભ્રાત, તેથી સુંદર કરે આશુપાત. વારંવાર સમાજે છે માત. જેણે દીધી મુને આશીશ. જીવો પુત્ર કરોડો વરસ અંતરમાં વીમાશણ કરે, હઇડામાં માતા સાંભરે, મારી બો રૂડી હતી સાર. તેનો વીજોગ છે અપાર ફીરપા કરે જે દેવ મોરાર, જ઼ઇને મળુ આણીવારે, પુરતછાયા— એમ જાણી રૂવે સહી, ચીંતા કરી અપાર, વળતો બોલી ત્યાં સહી, જે ફુળવંતી નાર. ખમાં ખમાં મુજ કંથજી, શું ઉપજ્યુ દુખ વાત કરે. મુજ આગળે જેમ તમને થાય સુખ કોણે તમને દુભીવા, શું બોલી નભાવતી નાર, શું બોલી વણીકની દીકરી દુખ્યા કાંઇ ભરથાર ડાકણ કેરી દીકરી બોલી છે કાંઇ વાણ, સાચુ બોલો કંથજી, કહો મને નીરવાણ, રાજાએ કંઇ દુભીયો. કેમ નઇણે આવ્યાં નીર, તે માટે મુજને કહે, કે સુખ નથી છરીર. **ચોપાઇ**—સાચુ કહોને મારા સ્વામ, શું નથી તમને આરામ હું જાઉ તમ ઉપર બલીહાર તમને ખમા ખમા ભરથાર સુંદર, બોલીયો મુખથી વચન સાંભળ વાત મારી કામન, મુને વરસ થયાં છે બાર. દેશ મુકયો ને આવ્યો આ ઠાર હવે જવું મારે ત્યાં. પ્રભાવતીને તુ સમજાવ. તારી ઉપર રાખે છે ભાવ ત્યારે બોલી ફુલવંતી નાર, તમે શાંભળો મારા ભરથાર. મને પણ સાંભરે મારા ત્રાએ. દેશ વરસ વહીને જાએ પછી રજની વીતી તતકાલ. એટલે થયો પ્રાતુશકાળ. ત્યાં આવી પ્રભાવતી નાર. બીજી આવી ધાંચીની કુમાર ફુલવંતી બોલીરે વચન. સાંભળો પ્રભાવતી કામન. સાંભળ તુ ધાંચીની કુમાર. એક ઉપન્યો છે મન વિચાર આપણ કહીએ જે હાસ્ય વચન દુખ ઉપન્યુ તેનુ મન. સ્વામી ચીંતા કરે છે અપાર. આંખે ઝરે છે આંસુની ધાર. તેને સાંભરે છે માતને તાત. પછી સરવ માની વાત પ્રભાવતી સાંભળ તુ વચન તુતો શુણુ ભદ્રસેનની તન સ-

મનાવો તમારો બાપ સુખ થાયે ને ટળે સંતાપ આપણે જાવુ સાસર જાણું ત્યારે પ્રભાવતી બોલી વાણુ સાસરે જાયેછે સઉ નાર. એમ ચાલ્યો જાએછે સંસાર. સમજાવુ પીતાને સે.એ. તેનો નકાર ન કરે કોએ. પુરવછાયા—તે દીવસ એમ વહી ગયો, સંધ્યા સમે નીરધાર. દરબારેથી આવીઆ સુંદર જે કામદાર આવીને ભોજન કરી સુવા ગયો કામદાર, પ્રભાવતીના મ્હોલમાં આવ્યો તેને ઠાર. પુષપે રાજા પાથરી. ઉપર પોઢયા જાણુ, મુખ ઝાંખુ ત્યાં દેખાન બોલી મુખથી વાણુ શા માટે તમે ચ્યાણુગમા. કહો તે મુજ વાત જેમ કહો તેમ હું કરૂ. ચીંત ટાળો નાથ. ત્યારે સુંદર બોલીયા તું સાંભળ રાજકુમાર. દેશ મને બહુ સાંભરે. વરષ થયાં છે બાર. તે માટે જાશું સહી પીતા દેશ મોઝાર. મન ગમે તો આવજે ત્યારે બોલાં નાર ચોપાઇ—તમે ચાર છો કામન. વાત આવે તમારે મન અમે જાસું અમારે ઘેર, દીવસ થયા ઘણા પેર. તવ બોલી પ્રભાવતી નારતમો સાંભળો મારા ભરથાર. જેમ કહો તેમ અમે કરીએ. વાત તમારી ચીતે ધરીએ. એક વાતનો કરીયે વીચાર. તમે સાંભળો મારા ભરથાર. કયો દેશને કયુ ગામ, કોણ માત તાત લીયો નામ. કેમ નીસરયા છો પરદેશ. હજી છો તમે બાળે વેશ તેતો વાત કહોને ખરી અમે સાંભળીયે ચીત ધરી. પુરવછાયા—તવ સુંદર વળતો બોલીયો સાંભળરે તું નાર. વાત માંડી કહુ તુજને તેહ તણી વીચાર. કનકાવતી નગરી સહી. તયા કનકસેન રાજન ચાર ભાઇ અમો ખરું આમો સત્ય વચન. ચોપાઇ—પીતાને કહયું ચારો વચન કેને નશીબે જમોછો અન. તેતો કહોને સત્ય વચન. તમારે નશીબે જમીએ અન પછી મુજને પુછયું રાજન. કેતે નશીબે જમે તુ અન ત્યારે મન કર્યો વીચાર જુઠું નવ બોલુ લગાર. ત્યારે બોલ્યો વચન સાક્ષાત નશીબે કરેછે

સાચી વાત એમ બોલ્યો હું નીરધાર જેણે જન્મ દીધો સંસાર. પ્ર-
ત્ય પુરે સરવનુ અંન પીતા માતોને મુંજ વચન. પુરવછાયા—વાત
એવી સાંભળી રાજાને ચડી રીસ કહાડો એને વન વીશે. નહીકર છે
દીશ શીશ. પોતાનાપર વીતેલી વધી વાત પોતાની ચારે રાણીઓ આ
ગળ કહી સંભળાવી. પોતાના દેશ તરફ જવા પોતાની ચારે રાણીઓ
ને તયાર રહી રહેવા કહી પોતે રાજા પાસે ગયો અને દેશમાં જવા
ની રજા માગી. રાજાએ દેશમાં નહી જવા માટે સુંદરને બહુ સમજા
વ્યો પણ તે સમજ્યો નહી તેથી રાજાએ અખુટ ખજાનો તથા લા
વ લસ્કર આપી વીદાય કીધો ફરતો ફરતો તે સાતમે દીવસે ફુલવં
તીના બાપ રતનસેનના ગામની પાદરે તંબુ નાંખ્યો. સુંદરનો આવો
ઠાઠમાઠ જોઇ રતનસેન રાજાને બહુ બીક લાગી પોતાના પ્રધાનની
સલાહથી રાજા અપાર ધનથી સુવરણનો થાળ ભરી પ્રધાનને સાથે
લઇ પગે ચાલતો સુંદરને મળવા આવ્યો રાજાને આવતો જોઈ સુંદર
સામે જઈ તેને બેટી પોતાના તંબુમાં લાવે છે. એટલામાં રતુકાર
બાહાર નીકલી. તે જોઇ રાજા વીશમય થયો. રતુકાર રાજા તે ફુલવં
તી પાસે લઇ ગઇ. બાપ દીકરીનો મેલાપ થતાં બંને હયાફાટ રોયા
તે બધા ટગમગ જોઇ રહયાં. ચોપાઇ—પછે ફુલવંતી બોલી વચન.
જામીત્રને મળ્યા સજન, પછે મળ્યા સસરો જમાઇ ખેમકુશળની પ-
છી વાત પુછે સહેરમાં આવ્યા રાય સસરો જમાઇ આગળ થાય.
સેજપલ ચાલે પ્રધાન. તેણે ઘણાં દીધાં માન. આવ્યા નગર મોઝાર
હરખ પામયા સઉ નરને નાર. પછે ભોજન કરાવ્યાં રાજન દીધાં લ
સ્કરને ભોજન પ્રધાન ફરે નોંતરે. નગર આખુ ત્યાં ભોજન કરે. પછે
થયો સધયાકાળ જમી રહયા બાળ ગોપાળ. પછે દરબાર કચેરી ભરે
પાસે ચોસઠ દીવા બળે બંદીજન ત્યાં કરે વખાણ ભલો ભલો તુ સું

દર રંજન રતનસેન બહુ રાઢ થયો ભલે આવ્યા તમે સુંદર રાએ મારા ભાગ્ય તણો નહી પાર આજ સફલ થયો અવતાર. ફુલવંતી સુતી હીંડોળે તેને દાસીએ વાયું દોળે પ્રભાવતી સતીરે પલગ વણીક પુત્રી ભેળી સંગ. સુની ધાંચી કેરી બાળ એમ સુતી સ્ત્રી ચાર પછે સુતો સુંદર પાસ સરવેને ઘણો ઉલ્હાસ પુછે રાજા કેમની પેર તમ ને પ્રભુએ કીધી મેહેર કેમ પરણ્યા ચાર કન્યાએ. તેનો વાત કરોને રાએ સુંદર બોલ્યો ધરતો લાજ જાણતાં પ્રભુએ કીધુ કાજ ઝાઝી વાત માં પુછો રાય એમાં થનાર હોય તે થાએ ત્યારે રાજા સમજ્યો મન પછે બોલ્યા નહી વચન રાજા મુખથી એમબોલે સુંદરને કોહના આવેતોલ

પુરવછાયા—તે રજની એમ વહી ગઇ. થયો પ્રાતઃકાળ મુખ મંજન કીધુ રાયજી, સમરયા શ્રી ગોપાળ· પછે સભામાં આવીયા સું-દરર રાજા જાણ બંદીજન ત્યાં આવીયા તે કરત. બહુ વખાણ ભાટ ચારણ ગુણને ગાંધરવ. બોલે જય જયકાર સહુને દાનજ આપીયા તે હરખે અપરમપાર.

ચોપાઇ—બહુ હરખ પામ્યો તયાં રાએ પછે ભોજન કરવા આ વ્યા રાએ આરોગી કંસાર રાજી થાએ દીધ મુખવાસ એલચી પાન પાસે બેઠા રાજા પ્રધાન, પછે પંડયાને તેડયા જાણ સુંદર ઉઠી કરયો પ્રમાણ આગતા સ્વાગતા કીધી જાણ સુંદર બોલ્યો તયાં વાણ આ પો મોહોર તે એક હજાર પડયો હરખ પામયો અપાર.

પુરવછાયા—આશીશ વચન પંડયે કહયુ ચીરંજીવી તુ રાયે એ મ કહીને સંચરયો પોતાને મંદીર જાએ સુદર આવ્યો મોહલમાં ફુ-લવંતી તેડી સાર આપણ હવે ચાલશુ થાવો તમે તઇયાર એમ ક હીને પાછો વળયો આવ્વો સભા મોઝાર રાત રાય બેઠો સહુ તેણે કરયો જુહાર.

જાહેરખબર.

સંસારચિત્ર.

પણ લક્ષમાં કોણ લે છે?

આ કાદંબરી રસાલ કાવ્યથી ભરપુર છે તે વંચતાં દરેક જણને જાણે પોતનું ચરિત્ર લખેલું હોય એવો આભાસ થવાથી સાથે રસિક લાગે છે તેમજ ઘર સંસારના તથા કુટુંબના વ્યવહારના વર્ણનો વખતના વિવિધ દેખાવો મનને ઘણો આનંદ આપવા ઉપરાંત આબેહુબ અસર કરે છે- વિદ્વાનોને, તેમ સાધારણ માણસો અને બાળક જુવાન તથા વૃદ્ધ સ્ત્રી પુરૂષોને રસાનુભવના સ્મરણમાંથી શિક્ષણ જડે જ્ઞાન થતાં વિનોદાત્મકતા વધે છે ટુંકામાં એકવાર આ પુસ્તક હાથમાં લીધા પછી અધુરૂં મુકવું ગમતું નથી વારંવાર વાંચવાથી અભાવ થતાં વધારે મજા પડે છે એટલે દરેક માણસે પોતાને ઘરમાં સંગ્રહ કરવા લાયક છે વારતા રૂપે વધારે ઉત્કંઠા ઉત્પન્ન કરે છે કિંમત માત્ર રૂ ૧-૪-૦